

43
21.06.2023

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ



ЖИЛА Денис Андрійович

(студент групи ПБ-4)

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Аналіз фінансового стану підприємства та шляхи його покращення

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»)

Допущено до захисту
протокол № 4
від 24.05.2023
зав. кафедри менеджменту,
бізнесу та маркетингових
технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.



Керівник роботи:
PhD Завалій Т.О.
(наукове звання, прізвище та
ініціали)



(підпис)

Рецензент
к.е.н., доц. Бужимська К.О.
(прізвище та ініціали)



(підпис)

Житомир, 2023

Анотація

Жила Д.А. Аналіз фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. – Рукопис.

Бакалаврська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2023.

У бакалаврській кваліфікаційній роботі розглянуто теоретичні аспекти фінансового стану, особливості управління фінансовим станом підприємства, проаналізовано фінансовий стан підприємства на прикладі ТОВ «Гараж 21» та запропоновані шляхи його покращення.

Ключові слова: фінансовий стан, підприємство, аналіз, конкурентоспроможність, прибуток.

Annotation

Zhyly D.A. Analysis of the financial state of the enterprise and ways to improve it - Manuscript.

The bachelor's qualification work is presented for obtaining the degree of higher education «bachelor», field of knowledge 07 «Management and administration» specialty 076 «Entrepreneurship, trade and stock market activity». - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2023.

In the bachelor's qualification work, the theoretical aspects of the financial state, the peculiarities of managing the financial state of the enterprise have been considered, the financial state of the enterprise has been analyzed using the example of LLC «Garage 21», and ways of improvement have been found.

Key words: financial state, enterprise, analysis, competitiveness, profit.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
<i>Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ</i>	<i>5</i>
1.1. Сутність поняття фінансового стану підприємства.....	5
1.2. Система управління фінансовим станом підприємства.....	18
1.3. Методичні засади оцінки фінансового стану підприємства.....	21
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення управління підприємством у сфері фінансового стану.....	29
Висновок до розділу 1	34
<i>Розділ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ ТА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ГАРАЖ 21».....</i>	<i>36</i>
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Гараж 21».....	36
2.2. Аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Гараж 21».....	39
2.3. Оцінка рівня конкурентоспроможності ТОВ «Гараж 21».....	46
2.4. Шляхи покращення рівня фінансового стану ТОВ «Гараж 21».....	51
Висновок до розділу 2.....	53
<i>ВИСНОВКИ.....</i>	<i>55</i>
<i>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....</i>	<i>57</i>
<i>ДОДАТКИ.....</i>	<i>63</i>

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи. Результати в будь-якій сфері ведення бізнесу залежать від ефективного використання наявних ресурсів, в тому числі і фінансових, адже це як вода для риби. Тому піклування про фінанси є важливим моментом в результаті діяльності будь-якого підприємства. В умовах сучасної ситуації в країні ці питання мають пріоритетне значення.

Щоб залишитись конкурентоспроможним на ринку та не допустити розкраданню підприємства, потрібно за допомогою фінансового аналізу своєчасно виявляти та перешкоджати виникненню недоліків у фінансовій діяльності підприємства і його платоспроможності.

Фінансова діяльність будь-якої компанії та її постійний розвиток потребують знань щодо ефективного управління фінансами, складу та структури власного, позикового капіталу та в сфері використання фінансів.

Аналіз фінансового стану дозволяє оцінити поточну ситуацію і вжити відповідні заходи для покращення фінансового стану підприємства. Головною метою проведення фінансового аналізу є вивчення основних характеристик підприємства, їх використання для точного описування положення фінансового стану, їх зміни в структурі пасиву та активу фінансової діяльності підприємства.

Питання економічної сутності фінансового стану підприємства досліджувало досить багато вчених-економістів як вітчизняних, так і зарубіжних, а саме: І.О. Бланк, М.Ф. Коробов, О.П. Коломієць, А.С. Гальчинський, О.В. Павловська, Т.О. Фролава, О.О. Непочатенко, М.Ю. Мельничук, В.Ойкен, Ф. Еджуорт та ін.

Мета роботи – провести фінансовий аналіз ТОВ «Гараж 21» та запропонувати дієві шляхи покращення фінансового стану підприємства.

Завдання дослідження – оцінити фінансовий стан ТОВ «Гараж 21», дослідити проблемні аспекти та розробити шляхи покращення фінансового стану.

Об'єкт дослідження – методика фінансового аналізу на прикладі ТОВ «Гараж 21» та його діяльність.

Предмет дослідження – аналіз фінансового стану підприємства, та шляхи

покращення фінансового стану підприємства.

Методи дослідження, які використовувалися під час написання роботи були такими: теоретичний, статистичний, коефіцієнтний, вертикальний (структурний) та горизонтальний (часовий) фінансовий аналіз.

Структура роботи. Основна частина випускної роботи складається з двох розділів. У першому розділі розглянуті

теоретичні основи забезпечення аналізу фінансового стану підприємства. Його мета, завдання та цілі аналізу компанії. Основні показники, які використовують під час здійснення аналізу фінансового стану.

У другому розділі представлені основні методи для розрахунків основних показників, здійснення аналізу основних показників на прикладі фінансової звітності ТОВ «Гараж 21». Представлена її організаційна структура та інформація про діяльність підприємства, також представлені прогнози для майбутнього підприємства, на підставі висновків основних показників. Наведені рекомендації для поліпшення роботи ТОВ «Гараж 21», наведені основні пропозиції для удосконалення методів, які були використані під час аналізу.

Основний зміст роботи викладено на 61 сторінках друкованого тексту. Робота містить 16 таблиць та 6 рисунків. Список використаних джерел налічує 62 найменувань. Робота містить 6 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ

1.1. Сутність поняття фінансового стану підприємства

В сучасних умовах, коли підприємства стають самостійними в реалізації та прийнятті управлінських рішень, також ступінь їх юридичної та економічної відповідальності за результати фінансово-господарської діяльності, збільшується і роль фінансового аналізу підприємства. Аналіз фінансового стану підприємства є ключовим елементом в системі фінансового аналізу.

Підходи до визначення сутності поняття «фінансовий стан підприємства» наведені в табл. 1.1

Таблиця 1.1

Підходи до визначення сутності поняття «фінансовий стан підприємства»

№	Автор	Визначення і трактування
1	2	3
1	Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємств, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів
2	М.Д. Білик	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це реальна (фіксована на момент часу) і потенційна фінансова спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою. Кількісно він вимірюється системою показників, на підставі яких здійснюється його оцінка
3	І.О. Бланк	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це рівень збалансованості окремих структурних елементів активів та капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання
4	О.В. Крухмальов	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації усіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства
5	Г.В. Савицька	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це економічна категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу

Продовження табл. 1.1

1	2	3
6	Ю.С. Цал-Цалко	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це комплексне поняття, що характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої діяльності комерційних та інших суб'єктів господарювання, доцільністю й ефективністю їх розміщення і використання, фінансовими відносинами з іншими суб'єктами господарювання, платоспроможністю та фінансовою стійкістю
7	О.В. Павловська, Т.О. Фролова	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це співвідношення структур його активів і пасивів, тобто засобів підприємства та їхніх джерел
8	І.Ф. Прокопенко	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це економічна категорія, що відображає стан капіталу у процесі його кругообігу і здатність суб'єкта господарювання до розширення своєї діяльності
9	М.Ф. Коробов	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика якості його діяльності
10	А.М. Поддєрьогін	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів
11	М.Я. Дем'яненко	<i>Фінансовий стан підприємства</i> – це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації усіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства. Він характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процесі його кругообігу, здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями і забезпечувати ефективне фінансування своєї виробничої діяльності на певний момент часу.

Джерело: систематизовано на основі [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11]

Аналізуючи інформацію з табл. 1.1, можна підвести підсумкове узагальнення щодо підходів визначання поняття «фінансовий стан підприємства»:

– по перше, Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, О.В. Крухмальов, Ю.С. Цал-Цалко, А.М. Поддєрьогін та М.Я. Дем'яненко вважають що фінансовий стан підприємства це комплексне поняття яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства

– по друге, Г.В. Савицька, І.Ф. Прокопенко розглядають фінансовий стан підприємства як це економічна категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку

– по третє, М.Ф. Коробов. Стверджує що фінансовий стан підприємства це

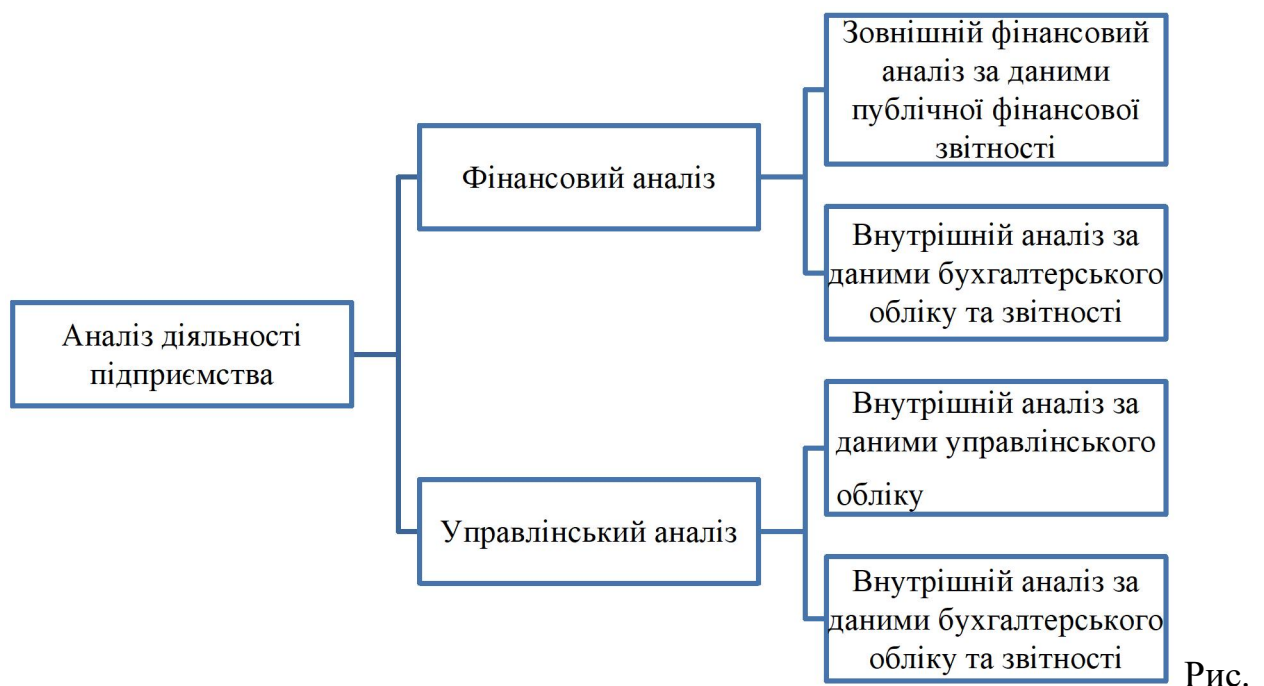
складна інтегрована за багатьма показниками характеристика якості його діяльності

– по четверте, М.Д. Білик вважає що фінансовий стан підприємства- це реальна і потенційна фінансова спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування своєї поточної діяльності

– по-п'яте, І.О. Бланк стверджує що фінансовий стан підприємства- це рівень збалансованості окремих структурних елементів активів та капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання

– по-шосте, О.В. Павловська та Т.О. Фролова розглядають фінансовий стан підприємства як співвідношення засобів підприємства та їхніх джерел

На наступному рис. 1.1 представлено термінологічний апарат аналізу фінансового стану підприємства



1.1. Термінологічний апарат аналізу фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [14].

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають усі ці види діяльності підприємства. В першу чергу на фінансовому стані підприємства позитивно позначаються безперебійний випуск і реалізація високоякісної продукції.

Існує кілька основних фінансових станів підприємства, які відображають його фінансову ситуацію. Основні фінансові стани підприємства включають:

- Стан стійкого розвитку: Це ситуація, коли підприємство має стійкі фінансові показники, збалансовані доходи і витрати, прибутковість, достатні резерви і здатність виплачувати свої зобов'язання вчасно. Таке підприємство має потенціал для подальшого розвитку і зміцнення своєї позиції на ринку.

- Стан фінансової нестабільності: Це ситуація, коли підприємство зазнає фінансових труднощів і має недостатні фінансові ресурси для покриття своїх зобов'язань. В такому стані підприємство може мати проблеми зі збалансованістю доходів і витрат, низьку рентабельність, недостатні ліквідні активи і може знаходитися під загрозою банкрутства.

- Стан зростання: Це ситуація, коли підприємство демонструє постійне зростання прибутків, активів та ринкової позиції. У такому стані підприємство може інвестувати в нові проекти, розширювати свою діяльність та залучати нових клієнтів.

- Стан спаду: Це ситуація, коли підприємство зазнає зниження прибутків, втрати ринкової позиції та негативних змін у фінансових показниках. У такому стані підприємство може знаходитися під загрозою збитків і потребувати стратегічних заходів для зміцнення своєї позиції на ринку.

Ці фінансові стани можуть бути оцінені шляхом проведення аналізу фінансових показників та звітності підприємства, таких як баланс, звіт про прибутки і збитки, звіт про готівку тощо.[13]

Як правило, що вищі показники обсягу виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, то вища прибутковість підприємства, що позитивно впливає на його фінансовий стан.

Неритмічність виробничих процесів, погіршення якості продукції, труднощі з її реалізацією призводять до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, в результаті чого погіршується його платоспроможність.

Існує і зворотний зв'язок, оскільки брак коштів може призвести до перебоїв у забезпеченні матеріальними ресурсами, а отже у виробничому процесі.

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства.

Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану.

Отже, фінансовий стан – це одна з найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства.

Метою оцінки фінансового стану підприємства в системі антикризового управління є розробка і реалізація заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, встановлення можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, подальшого розвитку, забезпечення прибутковості і зростання виробничого потенціалу і ухвалення відповідних рішень [15].

Фінансовий стан підприємства визначається такими елементами:

1. прибутковість роботи підприємства;
2. оптимальність розподілу прибутку, що залишився у розпорядженні підприємства після сплати податків і обов'язкових платежів;

3. наявність власних фінансових ресурсів не лише мінімально-необхідного рівня для організації виробничого процесу і процесу реалізації продукції;

4. раціональне розміщення основних і оборотних фондів;

5. платоспроможність та ліквідність.

Фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це уможливить критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства як у статичній за певний період, так і в динаміці – за ряд періодів, дасть змогу визначити «больові точки» у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення.

Неефективність використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні, виробництві та реалізації продукції; до невиконання плану прибутку, зниження рентабельності підприємства, до загрози економічних санкцій.

Аналіз фінансового стану і фінансових результатів здійснюється за допомогою різних методів.

Загальновідомо, що метод - спосіб чи засіб досягнення будь-якої мети, вирішення конкретного завдання. В процесі виконання даної роботи був здійснений спеціальний підбір сукупності методів. такий підбір називається методикою. При цьому, свідоме застосування науково обґрунтованих методів є істотною умовою отримання нових знань.

Будь-які методи базуються на загальних принципах наукового мислення. Серед основних загальнонаукових методів виділяють такі:

- Індукція - висновок від фактів до деякої гіпотези,
- Дедукція - висновок за правилами логіки, ланцюжок висновків, ланки якого зв'язані логічною послідовністю,
- Аналіз - розчленування об'єкту явища на елементи,
- Синтез - поєднання, з'єднання різних елементів об'єкту, явища в єдине ціле.

- Аналогія - відповідність, подібність об'єктів, явищ в яких-небудь властивостях, висновки про менш знаний об'єкт, явище по більш знаному, якщо вони входять в однорідну групу.

- Спостереження - цілеспрямоване вивчення, сприйняття, зумовлене поставленою задачею, систематичний збір даних по об'єкту, явищу.

- Порівняння – співвідношення між двома об'єктами, явищами, яке дозволяє виявити загальне і особливе.

Але одним із найважливіших методів є методи кількісного фінансового аналізу, без застосування яких дослідження фінансового механізму є практично неможливими.

За допомогою кількісного фінансового аналізу розв'язується широке коло завдань – від елементарного нарахування відсотків і до складних інвестиційних, кредитних та комерційних проблем у різних постановках, які залежать від конкретних умов [16].

Ці завдання можна сформулювати так:

- вимірювання кінцевих фінансових результатів операцій для кожної з двох сторін фінансової угоди,
- виявлення залежності кінцевих результатів від основних параметрів операцій або угоди та вимірювання взаємозв'язків між параметрами,
- розробка оптимальних планів здійснення фінансових операцій для примноження прибутків,
- визначення параметрів еквівалентних змін умов фінансової угоди.

У процесі діяльності будь-якого підприємства для того щоб поставлені задачі були виконані, директор цього підприємства має завжди перевіряти весь процес діяльності, виконувати свої завдання, запобігати та виправляти всі недоліки та удосконалювати методи управління виробництвом.

Основні задачі аналізу фінансового стану підприємства включають:

- Оцінка рентабельності: Аналіз фінансового стану дозволяє визначити рівень рентабельності підприємства, тобто його здатність генерувати прибуток від

своєї діяльності. Це важливо для оцінки ефективності використання ресурсів і визначення потенціалу для поліпшення прибутковості.

- Виявлення фінансових проблем: Аналіз фінансового стану допомагає виявити потенційні проблеми або недоліки в фінансовому управлінні підприємством. Це можуть бути проблеми з ліквідністю, платоспроможністю, заборгованістю, недостатньою рентабельністю або неефективним управлінням витратами.

- Оцінка ліквідності: Аналіз фінансового стану дозволяє оцінити ліквідність підприємства, тобто його здатність вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Це важливо для забезпечення фінансової стабільності та підтримки довіри з боку кредиторів і партнерів.

- Виявлення потенціалу для розвитку: Аналіз фінансового стану допомагає виявити потенціал для подальшого розвитку підприємства. Це може включати ідентифікацію можливостей для ефективнішого використання ресурсів, розширення діяльності, впровадження нових продуктів або послуг, або залучення додаткових джерел фінансування.

- Планування та прийняття управлінських рішень: Аналіз фінансового стану надає підстави для планування майбутніх дій та прийняття управлінських рішень. Він допомагає визначити пріоритети, розробити стратегію розвитку, визначити необхідні ресурси і забезпечити ефективне використання фінансових можливостей.

Всі ці задачі допомагають підприємствам отримати більш повну картину свого фінансового стану, ідентифікувати потенційні проблеми і можливості, а також прийняти обґрунтовані управлінські рішення для поліпшення фінансової продуктивності та стабільності [13].

Узагальнення результатів фінансового аналізу на сьогоднішній день найкраще здійснювати через створення інформаційної системи.

Головна ціль, яка переслідується при створенні інформаційної системи - допомогти інвестори зберегти, а не загубити кошти, які вкладаються в цінні

папери. Якщо за допомогою системи інвестор мінімізує збитки, то стабільна висока дохідність гарантована.

Для допомоги інвесторам в їх вкладеннях необхідно, щоб система працювала як в довгостроковому, так і короткостроковому періоді, тобто робила фундаментальний та технічний аналіз. Створення подібної системи стане новим етапом в інвестиційній діяльності на ринку цінних паперів. Невелика кількість подібних систем на вітчизняному ринку вимагає створити нескладну та дешеву інформаційну систему, яка б відповідала вимогам вітчизняних інвесторів.

Для інформаційної системи нас цікавлять перш за все фінансові інвестиції.

Інформаційна система фінансового аналізу створюється саме для покращання якості діяльності саме посередників на фондовому ринку, тобто брокерсько-дилерських компаній. На даний час існує дуже невелика кількість подібних систем, тому це ще один наслідок того, що інвестиційна діяльність на фондовому ринку залишається у високій мірі ризиковою. Інформаційна система направлена на зменшення ризику у цій сфері діяльності.

Для комплексного аналізу фінансового стану підприємства необхідно оцінити тенденції найбільш загальних показників, які з різних сторін характеризують фінансовий стан підприємства.

Показниками та факторами доброго фінансового стану підприємства можуть бути: стійка платоспроможність, ефективне використання капіталу, своєчасна організація розрахунків, наявність стабільних фінансових ресурсів.

Показники та фактори незадовільного фінансового стану: неефективне розміщення коштів, брак власних оборотних коштів, наявність стійкої заборгованості за платежами, негативні тенденції у виробництві.

До найзагальніших показників комплексної оцінки фінансового стану належать показники дохідності й рентабельності.

Велике значення має аналіз структури доходів підприємства та оцінка взаємозв'язку прибутку з показниками рентабельності. Важливо проаналізувати зв'язок прибутку підприємства з формуючими прибуток факторами, що полегшує практичну орієнтацію в цих питаннях.

Дохідність підприємства характеризується абсолютними й відносними показниками. Абсолютний показник дохідності – це сума прибутку або доходів. Відносний показник - рівень рентабельності [17].

Під час аналізу вивчають динаміку змін обсягу чистого прибутку, рівня рентабельності та фактори, які впливають на них. Основними факторами, що впливають на чистий прибуток, є обсяг виручки від реалізації продукції, рівень собівартості, рівень рентабельності продукції, фінансові результати та витрати від операційної звичайної діяльності, величина податку на прибуток та інших податків, що виплачуються з прибутку.

Аналіз дохідності підприємства проводиться в порівнянні з планом та попереднім періодом. За умов інфляції важливо забезпечити об'єктивність показників та запобігти їх викривленню через постійне підвищення цін. Аналіз проводиться за даними роботи за рік. Торішні показники треба привести у відповідність із показниками звітного року за допомогою індексації цін.

За ринкових відносин існує персоніфікований інтерес керівництва та колективів підприємств до фактично досягнутого рівня рентабельності, що суттєво впливає на результативність господарської діяльності.

На підприємствах недержавних форм власності для акціонерів та засновників найважливіше значення має рентабельність їхніх пайових і статутних внесків у складі загальних інвестицій. Тому цьому аспекту оцінки фінансового стану підприємства треба приділити серйозну увагу.

Практика рекомендує для оцінки рентабельності підприємства використовувати систему взаємозв'язаних показників рентабельності. З цією метою необхідно використовувати дві основні групи показників рентабельності:

- а) показники, розраховані на підставі поточних витрат (вартості продажу);
- б) показники, розраховані у зв'язку з використанням виробничого капіталу (виробничих активів).

Предметом фінансового аналізу підприємства є його фінансові ресурси, їх формування та використання. Для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства – об'єктивної його оцінки та виявлення на цій основі

потенційних можливостей підвищення ефективності формування й використання фінансових ресурсів – можуть застосовуватися різні методи аналізу.

Використання видів, прийомів та методів аналізу для конкретних цілей вивчення фінансового стану підприємства в сукупності становить методологію та методику аналізу [18].

У світовій практиці вже накопичений достатній досвід інтегральної оцінки фінансового стану підприємств. Це такі відомі комплексні показники, як індекс Альтмана, модель Спрингейта, модель Ліса, метод Creditmen Ж. Депаляна. Але всі ці моделі непридатні для вітчизняних умов господарювання, тому що їх розроблено з використанням вибіркової сукупності підприємств інших країн, а тому враховані параметри істотно відрізняються від наших. На сьогодні українськими вченими вже розроблені такі моделі, як дискримінантна інтегральної оцінки фінансового стану підприємства (О. Терещенко), яка базується на застосуванні методології дискримінантного аналізу на основі фінансових показників вибіркової сукупності вітчизняних підприємств і комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі використання матричних моделей (О. Хотомлянський, Т. Перната, Г. Северина). Цей метод оцінки дозволяє виявити тенденції у динаміці фінансового стану підприємства.

Недосконалість методів оцінки фінансового стану підприємства це не єдина проблема сьогодення. На сьогоднішній день також існують складності проведення аналізу фінансового стану, що обумовлено:

1. нестабільністю економіки;
2. кризовим станом;
3. політичною невизначеністю.

В умовах постійної зміни інформації багато фінансово-економічних показників розрахованих на певний час, можуть надалі загубити свою цінність для аналізу у зв'язку з нестабільністю національної валюти.

Повну перешкоду аналізу фінансового стану підприємства дають:

– різні форми власності, наприклад, чимало показників, що характеризують фінансовий стан акціонерних підприємств не можуть бути

розраховані по причині відсутності або слабого розвитку у державі ринку цінних паперів, де б оберталися акції цих підприємств і по яким можна б було судити про положення емітентів.

— нестабільність законодавчої бази (фінансового податкового права), це також ускладнює проведення аналізу фінансового стану підприємства.

Для подолання даної проблеми необхідно, враховуючи умови фінансової кризи, розробляти нові методи оцінки фінансового стану, а також розробляти методи і способи покращення фінансового стану, підвищення платоспроможності і ліквідності.

На сьогоднішній день однією найголовнішою проблемою фінансової стійкості є наявність фінансових ресурсів.

Відомо, що ефективно виробництво та реалізація якісної продукції позитивно впливають на фінансовий стан підприємства. Перебої у виробничому процесі, погіршення якості продукції, ускладнення з її реалізацією ведуть до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, внаслідок чого погіршується його платоспроможність. Очевидним також є і зворотній зв'язок, який полягає у тому, що відсутність коштів може призвести до перебоїв у забезпеченості матеріальними ресурсами, а отже, і у виробничому процесі. Однак у виробничій діяльності українських підприємств часто трапляються випадки, коли і добре працююче підприємство відчуває фінансові ускладнення, пов'язані з недостатньо раціональним розміщенням і використанням наявних фінансових ресурсів.

Один з істотних компонентів фінансової стійкості підприємства є наявність у нього фінансових ресурсів, достатніх для розвитку конкурентоздатного виробництва. В свою чергу, самі фінансові ресурси можуть бути в необхідному обсязі сформовані тільки за умов ефективної роботи підприємства, яка може забезпечити одержання прибутку. За рахунок прибутку в ринковій економіці підприємство створює фінансову базу як для самофінансування поточної діяльності, так і для здійснення розширеного відтворення [6].

З огляду на обмеженість внутрішніх фінансових ресурсів в умовах погіршення доступу до зовнішніх кредитів підприємці мають зробити нелегкий вибір: або зупинити виробництво і втратити ринки, тримаючи високі ціни в розрахунку на тимчасові труднощі, або знизити ціни, тим самим відновивши попит на свою продукцію і зберігши споживача. Другий шлях – це шлях тих виробників, які дбають про майбутнє, розширюючи виробництво й заробляючи на «обороті», а перший – шлях спекулянтів, що отримують у короткостроковому періоді надприбутки і виходять з виробництва.

Основним напрямом забезпечення досягнення точки фінансової рівноваги підприємством в кризових умовах є скорочення об'єму споживання фінансових ресурсів. Перелік заходів з покращення фінансового становища є індивідуальним для кожного з підприємств та залежить від сфери в якій ведеться бізнес, груп продукції, кон'юнктури ринку, регіональної інфраструктури, системи управління підприємством, структури витрат на виробництво і управління, техніко-технологічних особливостей та інших факторів.

Тому актуальним постає завдання удосконалення форм і методів фінансового забезпечення функціонування підприємства, тобто пошук нових ефективних шляхів фінансової діяльності.

Отже, питання фінансового плану розглядалося великою кількістю дослідників, серед них можна зазначити: М.Д. Білик, І.О. Бланк, О.В. Крухмальов, Г.В. Савицька, та ін. Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Складається з станів та різних елементів. Аналіз фінансового стану підприємства є невід'ємною частиною життя підприємства. Без своєчасного виявлення проблем та слабких сторін компанії, воно не зможе довго пропрацювати та виконати своє призначення.

1.2. Система управління фінансовим станом підприємства

Метою управління рівнем фінансового стану підприємства є забезпечення постійної платоспроможності, збільшення оборотних активів, рівня рентабельності, та своєчасне розрахування зі своїми невідкладними фінансовими зобов'язаннями.

Потрібно структурувати систему управління рівнем фінансового стану підприємства за елементами, для визначення таких показників – ділової активності, платоспроможності, фінансової стійкості та прибутковості.

Система управління рівнем фінансового стану підприємства – це система принципів і методів, пов'язаних із забезпеченням досягнення фінансової позиції, для забезпечення достатнього рівня фінансування діяльності підприємства та ефективно здійснювати її в майбутньому

Об'єктом управління рівнем фінансового стану підприємства є рівень управління фінансовими ресурсами підприємства, необхідний і достатній для забезпечення підвищення рентабельності та платоспроможності підприємства

Суб'єктами управління рівнем фінансового стану підприємства є: керівник, та фінансовий апарат підприємства

Основним завдання будь-якого сучасного підприємства максимізація прибутку, збільшення оборотного капіталу, мінімізація позикового капіталу, тощо. Виконання кожної з цих цілей супроводжується збільшенням фінансової спроможності підприємства, а також залученням більшої кількості інвесторів.

Однак сьогодні, через постійні зміни кон'юнктури ринку, коливання попиту та пропозиції, а також військові дії, що ведуться на території України через терористичне втручання РФ, країна переживає економічну нестабільність, проблему в підтримці стабільності.

Існує два види аналізу це зовнішній та внутрішній. Внутрішній аналіз виконується, безпосередньо всередині компанії його працівниками. Результати цього аналізу використовуються в основному для контролювання та прогнозування фінансового стану. Мета цього аналізу – це забезпечення

максимального обороту грошових коштів та контролювання кількості відношення власних коштів до позикових.

Зовнішній аналіз виконується користувачами, які не мають безпосереднього відношення до діяльності компанії та проводиться за допомогою фінансових звітів, які офіційно опубліковані у Інтернеті. Постачальники виробничих запасів, фінансових, матеріальних ресурсів контролюються органами беручи до уваги фінансову звітність. Головна ціль контролю – це встановити можливість вигідного вкладання коштів, щоб забезпечити максимальний прибуток [13].

На сьогодні існує велика кількість різних прийомів, які допомагають проводити фінансовий аналіз. Вони здійснюються на основі статистичних методів за допомогою фінансової звітності та потребує особливих знань, які дозволять виконати поглиблену оцінку фінансового стану.

При проведенні фінансового аналізу використовуються різноманітні прийоми та методики для отримання інформації і розуміння фінансового стану підприємства.

Таблиця 1.2

Прийоми та методи для аналізу фінансового стану підприємства

№	Назва методу	Застосування
1	2	3
1.	Вертикальний аналіз	Дозволяє порівняти окремі фінансові показники підприємства протягом декількох років. Порівняння проводиться шляхом вираження показників у відносних відсотках відносно базового року. Це допомагає виявити зміни в структурі і розподілі фінансових ресурсів та виявити тенденції.
2.	Горизонтальний аналіз	Використовується для порівняння фінансових показників підприємства за один період, зазвичай річний звіт. Він дозволяє виявити зміни в фінансових показниках та їх вплив на загальний стан підприємства.
3.	Аналіз відношень	Полягає у вивченні та аналізі відношень між різними фінансовими показниками, такими як рентабельність, ліквідність, фінансовий стан тощо. Він дозволяє зрозуміти зв'язок між різними аспектами фінансового стану підприємства та виявити його сильні та слабкі сторони

Продовження табл. 1.2

	2	3
4.	Аналіз чутливості	Дозволяє визначити вплив зміни певних факторів (наприклад, цін на сировину, курсів валют, витрат) на фінансові результати підприємства. Це допомагає зрозуміти ризики та можливості, що впливають на фінансовий стан.
5.	Портфельний аналіз:	Використовується для аналізу різних складових фінансового стану підприємства, таких як активи, зобов'язання, власний капітал. Він дозволяє оцінити рівень ризику та виробити стратегію управління фінансовими ресурсами.
6.	Трендовий аналіз	Включає вивчення змін фінансових показників протягом тривалого періоду часу, щоб виявити тенденції та патерни. Це допомагає встановити динаміку розвитку підприємства та виявити зміни, які можуть бути причиною занепокоєння або успіху.
7.	Аналіз ризиків	Спрямований на виявлення і оцінку ризиків, які можуть вплинути на фінансовий стан підприємства. Він включає оцінку фінансового ризику, кредитного ризику, оперативного ризику та інших аспектів, які можуть загрожувати стабільності і успішності підприємства.
8.	Аналіз фінансових співвідношень	Використовується для оцінки рівня фінансової стійкості та ефективності підприємства. Він включає аналіз таких показників, як рентабельність активів, рентабельність капіталу, власний капітал, рівень заборгованості тощо. Ці показники допомагають зрозуміти, наскільки підприємство ефективно використовує свої ресурси та генерує прибуток.
9.	Аналіз витрат	Дозволяє визначити структуру та ефективність витрат підприємства. Він включає аналіз витрат за різними складовими, такими як сировина, праця, адміністративні витрати, маркетингові витрати тощо. Це допомагає виявити можливості для оптимізації витрат та підвищення ефективності використання ресурсів.

Джерело: систематизовано на основі [13]

Використання комбінації різних прийомів забезпечує комплексний аналіз та оцінку фінансового стану. Використовуючи ці методи позитивною ознакою, яка об'єднує їх усіх є те, що всі вони направляються на визначення поточного фінансового стану підприємства. Вони також допомагають своїм керівникам вчасно приймати рішення для покращення фінансового стану та запобігати новим проблемам; дають змогу побачити темпи зростання прибутку за досліджуваний період [13].

Негативною ознакою є лише одна, вона об'єднує всі методи це: нестабільність економіки, нестабільність національної валюти, не розвиненість фондового ринку та не стабільність законодавчої бази.

Всі ці негативні ознаки, так чи інакше вплинуть на кожне підприємство, організацію чи компанію. Щоб запобігти та/або покращити стан компанії рекомендується виконувати даний аналіз не менше одного разу на рік. Чим частіше буде проводитися аналіз, тим більше інформації отримає керівник, за допомогою якої зможе вплинути на негативні чинники. Потрібно також розробляти свої методи здійснення фінансового аналізу, які краще будуть підходити для своєї компанії.

1.3. Методичні засади оцінки фінансового стану підприємства

Сучасна економіка передбачає функціонування підприємств в умовах постійного розвитку. Для підтримання високого рівня досягнень у конкурентній боротьбі потрібно проводити оцінку рівня фінансового стану підприємства. Оцінка рівня фінансового стану підприємства дозволяє виявити сильні та слабкі сторони підприємства, які дають можливість знайти шляхи максимального удосконалення його діяльності та виявлення його прихованих потенційних можливостей, а також удосконалити або перетворити слабкі сторони в конкурентні переваги.

Фінансовий стан підприємства напряму залежить від результатів його виробничої, комерційної і фінансової діяльності, що вищі показники виробництва та реалізації продукції, робіт і послуг, нижча їх собівартість, то вища рентабельність і вищий прибуток, то кращим є фінансовий стан підприємства. І навпаки, у результаті недовиконання плану з виробництва і реалізації відбувається підвищення собівартості продукції, робіт, послуг, зменшення виторгу і суми прибутку і, як наслідок, - погіршення фінансового стану підприємства його платоспроможності.[19]

На ринку існує дуже багато схожих за своєю структурою підприємств, але в кожного з них є своя фінансова перевага, від якої будується вся стратегія діяльності підприємства.

Головною метою аналізу фінансового стану є своєчасне виявлення та

ліквідація недоліків у фінансовій діяльності підприємства і пошук резервів покращення фінансового стану підприємства та його платоспроможності.

Основними завданнями аналізу фінансового стану є визначення якості фінансового стану, вивчення причин його поліпшення або погіршення за окремий період, підготовка рекомендацій для поліпшення фінансової стійкості і платоспроможності підприємства. Ці завдання вирішуються на основі дослідження динаміки абсолютних та відносних фінансових показників і розподіляються на такі аналітичні блоки, як:

- структурний аналіз активів і пасивів підприємства;
- аналіз фінансової стійкості;
- аналіз платоспроможності, здатності (ліквідності);
- аналіз необхідного приросту власного капіталу.

При цьому першочерговими завданнями аналізу насамперед є:

- загальна оцінка фінансового стану та чинників, що його зумовлюють;
- вивчення відповідності між коштами і джерелами локального їх розміщення та ефективності використання;
- дотримання фінансової, розрахункової і кредитної дисципліни;
- визначення ліквідності і фінансової стабільності підприємства;
- прогнозування можливих фінансових результатів, економічної рентабельності, виходячи з реальних умов господарської діяльності й наявності власних і залучених коштів, розробка моделей фінансового стану при різних варіантах використання ресурсів;
- розробка конкретних заходів, спрямованих на більш ефективне використання фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства.

Дослідження показали, що в практиці аналітичної роботи щодо фінансової звітності підприємства, використовуються наступні основні прийоми

Горизонтальний аналіз – здійснюється для оцінки та характеристики діяльності підприємства у динаміці.

Вертикальний (структурний) аналіз – дає можливість визначити структуру підсумкових показників з оцінкою впливу кожної позиції на результати в цілому.

Порівняльний (просторовий) аналіз – найрозповсюдженіший прийом аналізу, який включає три аспекти: територіальний (класифікаційна ознака КОАТУУ); організаційний (класифікаційні ознаки КФВ і КОПФГ); конкурентний (класифікаційна ознака КВЕД).

Аналіз відносних показників (фінансових коефіцієнтів) широко застосовується для встановлення взаємозв'язку між показниками фінансової звітності підприємства.

Факторний аналіз – проводиться при дослідженні впливу окремих показників-факторів на величину показника, який розглядається як результат стохастичних і детермінованих зв'язків

Трендовий аналіз ґрунтується на порівнянні кожної позиції звітності з низкою попередніх періодів і визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показника, очищеної від випадкових впливів факторів зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства та індивідуальних особливостей його діяльності в окремих періодах.[19]

Таблиця 1.3

Переваги та недоліки прийомів фінансової звітності

Переваги	Недоліки
1	2
Горизонтальний аналіз	
Основна комплектація показників фінансово-господарської діяльності; На основі горизонтального аналізу дається оцінка змін основних показників бухгалтерської (фінансової) звітності	Потрібне видозмінювання деяких форм звітності та подання числових даних у вигляді позитивних чисел; несумісність даних в умовах інфляції; для висновку за цим прийомом потрібно забезпечити відповідність показників та їх однорідність у часі
Вертикальний аналіз	
Дозволяє вивчати структуру фінансових показників і надавати оцінку їх змін; проводити порівняльний аналіз з урахуванням галузевої специфіки і згладжувати негативний вплив інфляційних процесів; можна оцінити питому вагу кожного елемента структури.	Не містить механізму порівняння окремих варіантів економічних рішень і не передбачає взаємозамінності різних ресурсів, через що унеможливується вибір оптимального варіанту розвитку економічної системи; обмежене врахування інфляції; некоректність результатів через диспропорцію в структурі активів підприємства

Продовження табл. 1.3

1	2
Порівняльний аналіз	
Визначає відхилення і встановлює причини, які зумовили ці відхилення; вивчає тенденції та закономірності її розвитку; виявляє резерви та перспективи розвитку	Можливий лише при наявності повної і достовірної інформації; необхідність усунення впливу відмінностей в обсязі і асортименті продукції при зіставленні якісних показників; приведення фактичних і базових даних до єдиних цін та умов формування
Переваги	Недоліки
Аналіз відносних показників	
– Використання коефіцієнтів у просторово-часовому аспекті, тобто дає можливість швидко у відносних величинах здійснювати як експрес-, так і комплексу діагностику; дозволяє отримати інформацію, що представляє інтерес для всіх категорій користувачів; дозволяє виявити тенденції в зміні фінансового стану підприємства.	Важкість коректної оцінки зміни фінансових коефіцієнтів у динаміці; множинність коефіцієнтів, використовуваних в аналізі, ускладнює однозначну оцінку фінансового стану; значення коефіцієнтів не завжди відбивають реальні національної економіки.
Факторний аналіз	
– Дає змогу наочно побачити рівень фінансового стану на підприємствах протягом кожного звітного періоду і простежити тенденцію м. Львів, 25-26 березня 2016 р. 75 його зміни шляхом визначення ключових факторів впливу на основні показники; дозволяє отримати більш точні результати; зміна результативного показника розкладається по факторам без залишку.	Зі збільшенням в моделі числа факторів-співмножників різко підвищується складність обчислень; не існує загального методу розкладу абсолютних відхилень узагальнюючого показника за факторами при числі факторів більше двох; елемент суб'єктивізму, який полягає в довільному визначенні порядку розташування факторів.
Трендовий аналіз	
Враховує вертикальний та горизонтальний аналіз; дозволяє досліджувати динамічні ряди з визначенням тренду, за допомогою якого формують можливі значення показників, отже, ведеться аналіз тенденцій розвитку, тобто перспективний аналіз.	Складність вибору моделі; проблеми інтерпретації інформації та формування системи аналізованих показників; неточність даних при нестабільному ринковому середовищі

Джерело: систематизовано на основі [13]

Також крім наведених недоліків кожного прийому в таблиці 1.3, існують ті, які притаманні їм усім, а саме :

- відкоректовані дані бухгалтерського обліку;
- недостатньо методичного матеріалу;
- відмінність між українськими та зарубіжними методиками;
- відсутність єдиної форми інформаційного забезпечення підприємства;

– відсутність єдиних основних положень аналізу фінансового стану підприємства.

В результаті вибору одного із напрямів ми будемо отримувати наступні результати:

- своєчасну та об'єктивну оцінку компанії, виявлення проблемних точок в результаті діяльності підприємства та вивчення причин їх виникнення;
- прогнозовану оцінку можливості банкрутства у компанії;
- виявлення причин, які призвели до банкрутства;
- розроблення управлінських рішень, які покращують фінансовий стан;
- виявлення тенденцій розвитку компанії на основі прогнозуванні її фінансового стану [19].

Фінансовий стан компанії напряду залежить від того яку кількість грошових коштів має власник на власному рахунку та від їх використання. Власний капітал являється основою, яка використовується для самофінансування компанії.

Фінансування діяльності компанії тільки за рахунок власника, може бути не вигідним особливо тоді, коли потрібна продукція має сезонний характер. Така ситуація спричинена тим, що у сезонні періоди грошових коштів на рахунках буде достатньо, але коли сезон закінчиться грошових коштів буде замало.

Виходячи з вище сказаного, відношення власних коштів до позичених грає особливу роль у стійкому фінансовому положенню.

Показники фінансової стійкості дозволять оцінити рівень капіталу компанії, побачити чи вистачає у підприємства коштів та прибутку для погашення її потреб. Під час такого аналізу прийнято використовувати коефіцієнти фінансової стійкості, які представлені у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Коефіцієнти фінансової стійкості

Показники, які характеризують фінансову стійкість	
1	2
Коефіцієнт фінансової автономії (незалежності)	Показує, відношення власних коштів до валюти балансу.

Продовження табл. 1.4

1	2
Коефіцієнт фінансової стійкості;	Показує, яка частина активів фінансується за рахунок власних коштів, а яка за рахунок запозичених.
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами;	Показує, яка частина оборотних активів фінансується за рахунок власних джерел
Коефіцієнт фінансової залежності;	Є оберненим показником до коефіцієнта автономії.

Джерело: складено автором

Коефіцієнти фінансової стійкості компанії – це система показників, за допомогою яких визначають кількість використаних коштів прирівнюючи їх за рівнем фінансової стабільності необхідних для розвитку компанії. Вони допомагають визначити характер та тип фінансової стійкості підприємства [20, 21].

Цінність, корисність фінансових коефіцієнтів, які використовуються під час аналізу фінансового стану підприємства залежить від їх тлумачення, яке базується на співставленні отриманих значень коефіцієнтів з минулим, галузевим, з теоретичним обґрунтованим оптимальним значенням тощо.

При аналізі фінансового стану обов'язково потрібно проводити оцінку ліквідності та платоспроможності.

Дуже часто зустрічається визначення «ліквідність», і кожен трактує його по-різному. Підприємство ліквідне тоді коли зможе активи перетворити в грошові одиниці, необхідні для виконання зобов'язань, які виникають внаслідок діяльності компанії. Ліквідність це хороший показник, по якому можна побачити чи здатна компанія оплачувати кредити.

Разом із поняттям «ліквідність» суттєвим показником є платоспроможність. Платоспроможність – це можливість компанії використовувати свої ресурси протягом тривалого часу.

Підприємство являється платоспроможним, коли воно погашає свої борги завчасно. Задовільним фінансовим станом вважають баланс між доходами та витратами.

Активи та пасиви умовно зобразимо в таблиці 1.2 та опишемо їх

характеристику.

Таблиця 1.5

Групування активів та пасивів та їх характеристика

Група активів:	Характеристика	Група пасивів:	Характеристика
A1 – Високо-ліквідні активи	Грошові кошти і поточні фінансові інвестиції	П1 – найбільш - термінові	Поточна кредиторська заборгованість.
A2 – Швидко-ліквідні активи;	Дебіторська заборгованість, яка буде погашена за умовами договорів.	П2 – Короткострокові	Короткострокові кредити банків.
A3 – Повільно-ліквідні активи;	Запаси, витрати майбутніх періодів, поточні біологічні активи та інші оборотні активи.	П3 – Довгострокові	Довгострокові зобов'язання і забезпечення
A4 – Важко-ліквідні активи.	Необоротні активи утримувані для продажу та групи вибуття.	П4 – Постійні	Зобов'язання перед власниками, формування власного капіталу та зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утриманими для продажу та групами вибуття.

Джерело: складено автором

Для правильного визначення ліквідності, складають підсумки по групах активів та пасивів та порівнюють їх. Баланс буде вважатися ліквідним за умови дотримання певних співвідношень між групами активів і зобов'язань. Аналізуючи стан платоспроможності компанії, потрібно розглядати причини виникнення фінансових проблем та як часто вони виникають.

Ліквідність та платоспроможність це два основних аспекти, які потрібні для досягнення фінансової стійкості компанії, які пов'язані між собою фінансовою структурою. Якщо підприємство має високу платоспроможність, то може зіткнутися з проблемою відсутності ліквідності. На ліквідність впливає багато факторів: вид діяльності, розмір компанії, вид бізнесу, швидкість обертання активів, економічна ситуація.

Невиконання методів аналізу фінансового стану може мати наступні наслідки:

– Незнання реального фінансового стану підприємства: Без проведення аналізу фінансового стану, керівництво підприємства може не мати достатньої інформації про справжню фінансову ситуацію. Це може призвести до прийняття неправильних рішень і стратегій, недооцінки ризиків та потенційних проблем.

– Недооцінка фінансових ризиків: Аналіз фінансового стану допомагає виявити потенційні ризики і проблеми, такі як

недостатність ліквідності, заборгованість, низька рентабельність. Невиконання методів аналізу може призвести до недооцінки цих ризиків, що може призвести до фінансових проблем та неплатоспроможності підприємства.

– Втрата конкурентної переваги: Аналіз фінансового стану дозволяє порівняти фінансові показники підприємства з конкурентами та галузевими стандартами. Невиконання методів аналізу може призвести до недооцінки конкурентної позиції підприємства та втрати конкурентних переваг.

– Втрата фінансової стійкості: Аналіз фінансового стану допомагає виявити проблемні ситуації та недоліки в фінансовому управлінні. Нездійснення аналізу може призвести до накопичення фінансових проблем, неплатоспроможності та втрати фінансової стійкості підприємства.

– Втрата можливостей для розвитку: Аналіз фінансового стану допомагає виявити потенційні можливості для зростання та розвитку підприємства, такі як залучення додаткових фінансових ресурсів, інвестиції в нові проекти. Відсутність аналізу може призвести до пропуску цих можливостей та обмеження потенціалу розвитку підприємства.

В цілому, невиконання методів аналізу фінансового стану може призвести до недостатньої інформованості, неправильних рішень та стратегій, фінансових проблем, втрати конкурентних переваг, фінансової незабезпеченості та обмеження можливостей для розвитку. Тому важливо систематично проводити аналіз фінансового стану підприємства і використовувати його результати для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Наведені наслідки є основними і загальними наслідками, які можуть виникнути в результаті невиконання методів аналізу фінансового стану

підприємства. Однак, в кожному конкретному випадку можуть бути індивідуальні наслідки залежно від особливостей підприємства і його фінансової ситуації. Наприклад, це можуть бути проблеми з податковими органами, банками, інвесторами, постачальниками або споживачами, втрата довіри, зниження рейтингу кредитоспроможності, втрата ринкової позиції тощо.

Крім того, необхідно враховувати, що фінансовий стан підприємства є динамічним і змінюється з часом. Тому регулярний аналіз фінансового стану є важливою складовою ефективного фінансового управління підприємством.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення управління підприємством у сфері фінансового стану

Нормативно-правове та інформаційне забезпечення грають важливу роль в управлінні підприємством у сфері фінансового стану. Основні аспекти нормативно-правового та інформаційного забезпечення включають:

В нормативно-правовому забезпеченні існують законодавчі акти та норми, які регулюють фінансову діяльність підприємств. До них належать фінансова звітність, оподаткування, бухгалтерський облік, фінансовий контроль і т.д. Законодавство встановлює вимоги до складу та форми фінансової звітності, порядку ведення бухгалтерського обліку, декларування та податкового звітування. Виконання нормативно-правових вимог є обов'язковим для підприємств і забезпечує їх законну та відповідальну фінансову діяльність.

Інформаційне забезпечення інформація в сфері фінансового стану підприємства має велике значення для прийняття рішень та ефективного управління. Підприємство повинно мати доступ до вичерпної та достовірної інформації про свої фінансові показники, звіти, аналізи, прогнози та інші дані, які допомагають оцінити фінансовий стан і прийняти належні рішення. Інформаційне забезпечення може включати внутрішні системи обліку та звітності, автоматизовані фінансові системи, доступ до публічних баз даних, фінансові звіти, звіти аудиторів та інші джерела інформації.

Нормативно-правове та інформаційне забезпечення управління підприємством у сфері фінансового стану допомагають забезпечити дотримання вимог законодавства, збереження фінансової стабільності, забезпечення ефективного контролю за фінансовою діяльністю та прийняття обґрунтованих рішень.

Таблиця. 1.6

Характеристика нормативно-правового забезпечення фінансового стану підприємств та національної економіки загалом

Джерело	Характеристика джерела
1	2
Конституція України	Визначає загальні засади регулювання підприємницької діяльності, а саме ст. 42 передбачено, що «кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності». Ч. 4 ст. 13 передбачає забезпечення державою соціальної спрямованості економіки України, відповідно до п. 8 ст. 92 виключно законами України визначаються правила конкуренції та антимонопольного регулювання, згідно з п. 24 ст. 85 і п. 14 ст. 106 голова Антимонопольного комітету призначається та звільняється Президентом за згодою Верховної Ради України
Господарський кодекс України	Встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності. Господарський кодекс України має на меті забезпечити зростання ділової активності суб'єктів господарювання, розвиток підприємництва і на цій основі підвищення ефективності суспільного виробництва, його соціальну спрямованість відповідно до вимог Конституції України, утвердити суспільний господарський порядок в економічній системі України, сприяти гармонізації її з іншими економічними системами
Податковий кодекс України	Регулює відносини, які визначають надходження коштів від платників у бюджети у формі податків і зборів. Це передбачає регламентацію механізму державного контролю конкуренції фінансово-економічних процесів
ЗУ «Про захист економічної конкуренції»	Визначає правові засади підтримки та захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму в господарській діяльності і спрямований на забезпечення ефективного функціонування економіки України на основі розвитку конкурентних відносин. В законі зазначено основні нормативні акти, що регулюють питання захисту економічної конкуренції (ст. 3). Визначено анти конкурентні узгоджені дії та відповідальність за їх вчинення (ст. 6). Встановлено умови визнання зловживання монопольним становищем на ринку (ст. 3) та контроль за концентрацією суб'єктів господарювання з метою запобігання монополізації товарних ринків, зловживання монопольним (домінуючим) становищем (розділ 5)

1	2
ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визначення його банкрутом»	Цей закон встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності – боржника або визнання його банкрутом та застосування ліквідаційної процедури, повного або часткового задоволення умов кредиторів. В законі зазначено основні визначення термінів, вказані повноваження державного органу з питання банкрутства, заходи щодо запобігання банкрутству боржника та позасудові процедури, судові процедури, законодавство що регулює провадження у справах банкрутства та інше.
Наказ, Положення бухгалтерського обліку з «Звіт про фінансові результати»	Цим Положенням (стандартом), визначається зміст і форма Звіту про фінансові результати, а також загальні вимоги до розкриття його статей. Норми цього Положення (стандарту) стосуються звітів про фінансові результати підприємств, організацій, та інших юридичних осіб (далі - підприємств) усіх форм власності (крім банків і бюджетних установ). Підприємства, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності, застосовують тільки додатки до цього Положення (стандарту)
ЗУ «Про природні монополії»	Визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій в Україні. Метою цього Закону є забезпечення ефективності функціонування ринків, що перебувають у стані природної монополії, на основі збалансування інтересів суспільства, суб'єктів природних монополій та споживачів їх товарів
ЗУ «Про зовнішньо-економічну діяльність»	Закріплює рівність правового становища вітчизняних та іноземних суб'єктів господарювання на ринках України, з метою захисту інтересів вітчизняних товаровиробників передбачає можливість застосування заходів дискримінаційного характеру щодо нерезидентів у відповідь на аналогічні дії урядів їх країн щодо українських виробників Ст. 20 цього Закону передбачені заходи щодо захисту економічної конкуренції в галузі зовнішньо-економічної діяльності

Джерело: систематизовано на основі [22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29]

Нормативно-правове та інформаційне забезпечення управління фінансовим станом підприємства включають різні елементи., деякі з них наведені в таблиці 1.7

Таблиця 1.7

Елементи нормативно правового та інформаційного забезпечення

№	Назва	Характеристика
1	2	3
1.	Законодавство про фінансову звітність	Багато країн мають законодавство, яке регулює склад, форму та вимоги до фінансової звітності підприємств. Наприклад, в Україні це Закон про бухгалтерський облік та фінансову звітність. Ці норми визначають, які звіти мають бути підготовлені, які показники мають бути включені і які правила дотримуватись при їх підготовці.

1	2	3
2.	Міжнародні стандарти фінансової звітності:	Деякі підприємства можуть використовувати міжнародні стандарти фінансової звітності, такі як МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності) або US GAAP (Принципи бухгалтерського обліку в США). Ці стандарти встановлюють принципи та правила складання фінансової звітності, які є прийнятими на міжнародному рівні.
3.	Податкове законодавство	Податкові правила та законодавство також мають великий вплив на управління фінансовим станом підприємства. Підприємство повинно дотримуватись правил оподаткування, включаючи податок на прибуток, ПДВ та інші податки, і забезпечувати своєчасне та правильне подання звітності до податкових органів.
4.	Фінансові системи та програмне забезпечення	Підприємства можуть використовувати різні фінансові системи та програмне забезпечення для обліку та аналізу фінансової інформації. Ці системи допомагають збирати, обробляти та аналізувати дані про фінансовий стан підприємства, а також забезпечують автоматизацію багатьох процесів, пов'язаних з фінансовим управлінням.
5.	Фінансові аналітичні звіти та інформаційні системи	Підприємства можуть розробляти та використовувати фінансові аналітичні звіти та інформаційні системи, щоб отримати детальну інформацію про фінансовий стан підприємства. Ці звіти та системи можуть включати аналіз показників фінансового стану, розрахунок фінансових показників, порівняння з попередніми періодами або з іншими підприємствами, прогнозування та сценарний аналіз.
6.	Фінансовий аудит	Фінансовий аудит є важливою складовою нормативно-правового та інформаційного забезпечення управління фінансовим станом підприємства. Аудиторська перевірка фінансової звітності дозволяє оцінити достовірність та правильність фінансової інформації, виявити можливі помилки або недоліки в бухгалтерському обліку та забезпечити довіру до фінансової звітності.
7.	Внутрішні фінансові процедури та контроль	Підприємства повинні мати встановлені внутрішні фінансові процедури та механізми контролю, які допомагають забезпечити ефективність та точність фінансових операцій. Це можуть бути політики щодо розподілу функцій та обов'язків, процедури затвердження фінансових транзакцій, системи внутрішнього контролю та перевірки.
8.	Доступ до інформації та звітності	Ефективне управління фінансовим станом підприємства передбачає належний доступ до інформації та звітності. Це включає доступ до фінансових звітів, аналітичних звітів, бюджетів, прогнозів та інших даних, необхідних для аналізу та прийняття рішень. Забезпечення швидкого та точного доступу до інформації допомагає керівництву підприємства вчасно виявляти проблеми та реагувати на них.

Джерело: систематизовано на основі [13]

Ці елементи нормативно-правового та інформаційного забезпечення сприяють ефективному управлінню фінансовим станом підприємства, забезпечують точність та достовірність фінансової інформації та допомагають ухвалювати обґрунтовані рішення з покращення фінансової стабільності та

результативності підприємства.

Нормативно-правове та інформаційне забезпечення управління підприємством у сфері фінансового стану включає різноманітні документи, норми та інструменти. Ось декілька прикладів:

- Бухгалтерська звітність: Уряди встановлюють нормативи та правила, згідно з якими підприємства повинні складати фінансові звіти. Наприклад, в багатьох країнах діють стандарти фінансової звітності, такі як МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності) або національні стандарти. Ці стандарти регулюють формат та зміст фінансової звітності, що забезпечує її порівнянність та достовірність.

- Податкове законодавство: Податкові правила та законодавство регулюють оподаткування підприємств. Це включає визначення правил обліку податків, звітності перед податковими органами, обчислення податкових обов'язків та дотримання правил податкового планування. Податкове законодавство забезпечує відповідність підприємства вимогам оподаткування та підтримує фінансову дисципліну.

- Фінансова звітність: Підприємства повинні представляти фінансову звітність, яка включає баланс, звіт про прибутки і збитки, звіт про зміни власного капіталу та граничні відомості. Ці звіти надають інформацію про фінансові результати, фінансову стабільність та рух коштів підприємства.

- Регулюючі органи: Урядові та регуляторні органи встановлюють норми та правила, які регулюють фінансову діяльність підприємств. Це можуть бути органи фінансового контролю, банківські регулятори, комісії з цінних паперів тощо. Вони забезпечують дотримання фінансових норм та правил, контролюють фінансову діяльність та забезпечують захист інтересів інвесторів і громадськості.

- Інформаційні системи: Розвиток технологій та інформаційних систем дозволяє підприємствам збирати, аналізувати та обробляти фінансову інформацію швидко та ефективно. Інформаційні системи, такі як ERP (Enterprise Resource

Planning) та CRM (Customer Relationship Management), допомагають управляти фінансовою діяльністю підприємства, контролювати витрати, управляти запасами, здійснювати фінансовий аналіз та прогнозування.

Дані приклади показують, як нормативно-правове та інформаційне забезпечення сприяє ефективному управлінню фінансовим станом підприємства, забезпечує дотримання вимог законодавства та забезпечує достовірну та актуальну інформацію для прийняття рішень[13].

Висновок до розділу 1

В процесі дослідження сутності фінансового стану та оцінки фінансового стану підприємства ми довели, що фінансовий стан є найважливішою характеристикою діяльності кожного підприємства. Саме всебічна та систематична оцінка фінансового стану підприємства за допомогою різних методів та розраховуючи комплекс показників дозволить своєчасно реагувати на якісь помилки, труднощі, які можуть з'явитися в процесі ведення господарської діяльності. Оцінка фінансового стану підприємства надає можливість критичної всебічної оцінки стану підприємства та його подальшого розвитку.

До основних чинників, які можуть негативно сприяти на фінансову діяльність підприємства відносяться як внутрішні (які напряду залежать від керівників підприємства, від якості продукції, від технологій та обладнання ,яке застосовується, від правильних маркетингових кроків та інше.) так і зовнішні (які не залежать від можливостей та фінансової діяльності підприємства і на які керівництво не може впливати, а може тільки вивчаючи вплив, приймати обґрунтовані рішення, які зменшать негатив або додадуть ефективності діяльності підприємства)

Оцінку Фінансового стану проводять з використанням різних методів та аналізів. В кожного аналізу є свої переваги та недоліки які в комбінації утворюють повноцінну картину.

Також розглянули які закони та норми права регулюють фінансову

діяльність підприємств, та як допомагає держава в регулюванні.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ ТА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ГАРАЖ 21»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Гараж 21»

Товариство з обмеженою відповідальністю «ГАРАЖ 21» – компанія, яка здійснює свою діяльність в сфері продажу продовольчих товарів. Створена компанія 5 січня 2021 року.

Місцезнаходження: Україна, 13501, Житомирська обл., Житомирський р-н, смт. Попільня, вул. Велика Польова, будинок 4а .

Гараж 21 – це нове підприємство яке займається торгівлею деталями та приладдям для автотранспортних запчастин.

Мета компанії «Гараж 21» є отримання прибутку від продажу, залучення нових інвесторів, збільшення темпів прибутку, та розвиток в компанію з філіями по всій Україні.

Види економічної діяльності:

45.32 -Роздрібна торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів – **Основний**

49.41- вантажний автомобільний транспорт;

45.20 - технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів;

47.52 - роздрібна торгівля залізними виробами, будівельними матеріалами та санітарно-технічними виробами в спеціалізованих магазинах;

47.79- роздрібна торгівля уживаними товарами в магазинах; 47.91- роздрібна торгівля, що здійснюється фірмами поштового замовлення або через мережу Інтернет;

47.99 - інші види роздрібної торгівлі поза магазинами.

68.20-надання в оренду й експлуатацію власного та орендованого нерухомого майна.

28.12-виробництво гідравлічного та пневматичного устаткування;

29.32 - виробництво інших вузлів, деталей і приладдя для автотранспортних засобів;

22.29 - виробництво інших виробів із пластмас; 25.72- виробництво замків і дверних петель;

25.99 - виробництво інших готових металевих виробів, н. в. і. у.;

23.69 - виробництво інших виробів із бетону , гіпсу та цементу;

32.99 - виробництво іншої продукції, н. в. і. у.;

16.29 - виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння.

Організаційна структура ТОВ «Гараж 21» представлена в рис. 2.1.

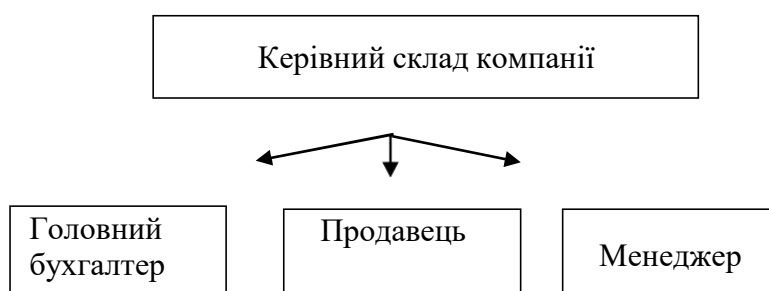


Рис. 2.1. Організаційна структура компанії «Гараж 21»

В рис. 2.1 нагально показують структуру роботи підприємства, так як досліджуване підприємство є не великим то їм потрібно збільшувати кількість працівників та шукати нові ринки збуту(можливо ремонтні центри або самим займатися ремонтами авто).

Основним та єдиним джерелом ринку збуту даної компанії є магазин, нижче будуть вказані постачальники ТОВ «Гараж 21»

Таблиця 2.1

Основні постачальники товарів

1
1. ТОВ «1001 Дрібниця»
2. ТОВ «Агробудівельний Альянс»
3. ТОВ «Метизкомплект»

Продовження табл. 2.1

1
4. ТОВ «НОВА ФОРМУЛА»
5. ТОВ «Ронос-Інструмент»
6. ТОВ «ТТК»
7. ТОВ «ТРАНЗИТ-С»

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Дані табл. 2.1 розкривають основну інформацію про постачальників продукції. В поточних умовах для даного підприємства є нагальним питанням пошук альтернативних постачальників, в контексті нових видів продукції.

Основні споживачі продукції це покупці які приходять до магазину за товаром а також ряд компаній що закуповують товари. У табл. 2.2 представлені основні споживачі підприємства:

Таблиця 2.2

Основні споживачі ТОВ «Гараж 21»

№	Назва підприємства	Вид діяльності
1	ТОВ «ФАСТІВ АГРО»	Аграрна
2	ТОВ «СОМ-АГРО»	Аграрна
3	ТОВ «ЕСП АГРО»	Аграрна
4	СФГ «ЕРІДОН»	Аграрна
5	ПАФ «СРЧИКИ»	Аграрна
6	ТОВ «АГРО-ХІМІЧНА КОМПАНІЯ»	Аграрна
7	ТОВ «Хортиця Агро»	Аграрна
8	ПСП «Україна та інші.»	Аграрна

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Дані табл. 2.2. наглядно показані кілька споживачів, що постійно закуповують товари в даного дистриб'ютора.

Конкурентів у ТОВ «Гараж 21» не так вже багато, але переважно всі це ті що розташовані безпосередньо в Попільні. Такі як: ТОВ «Серга мотор сервіс», ФОП «Карпина», ФОП «Кашперський», ФОП «Литвинчук».

2.2. Аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Гараж 21»

Під час проведення фінансового аналізу, першочерговим завданням є вивчення динаміки активів та пасивів підприємства. Аналіз ТОВ «Гараж 21» розпочнемо з перегляду основних економічних показників діяльності підприємства які наведені в табл. 2.3

Таблиця 2.3

Основні економічні показники діяльності підприємства

№	Показник	Роки		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
		2021	2022	+/-	%
1	Чистий дохід, тис. грн.	484	814	330	68,2%
2	Валовий прибуток, тис. грн.	228	416	188	82,5%
3	Чистий прибуток, тис. грн.	480	813	333	69,4%
4	Середньорічна вартість активів, тис. грн.	171,8	281,75	109,95	64,0%
5	Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	1,9	1,7	-0,25	-13,2%
6	Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	169,9	286,15	116,25	68,4%
7	Середньооблікова чисельність працівників, осіб	4	3	-1	-25,0%
8	Фондовіддача	255	146	-109	-42,7%
9	Фондомісткість	-	-	-	
10	Фондоозброєність, тис. грн /ос.	116	154	38	32,8%

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Чистий дохід у 2022 році становив 814 тис грн, що майже в 2 рази більше ніж у 2021 р. Це зумовлено тим що підприємство збільшило номенклатуру товару та зменшила націнку на товар що привело до більшого попиту на продукцію. Значного росту також зазнав валовий прибуток у 2022 р в порівнянні з 2021 р. на 188 тис грн.

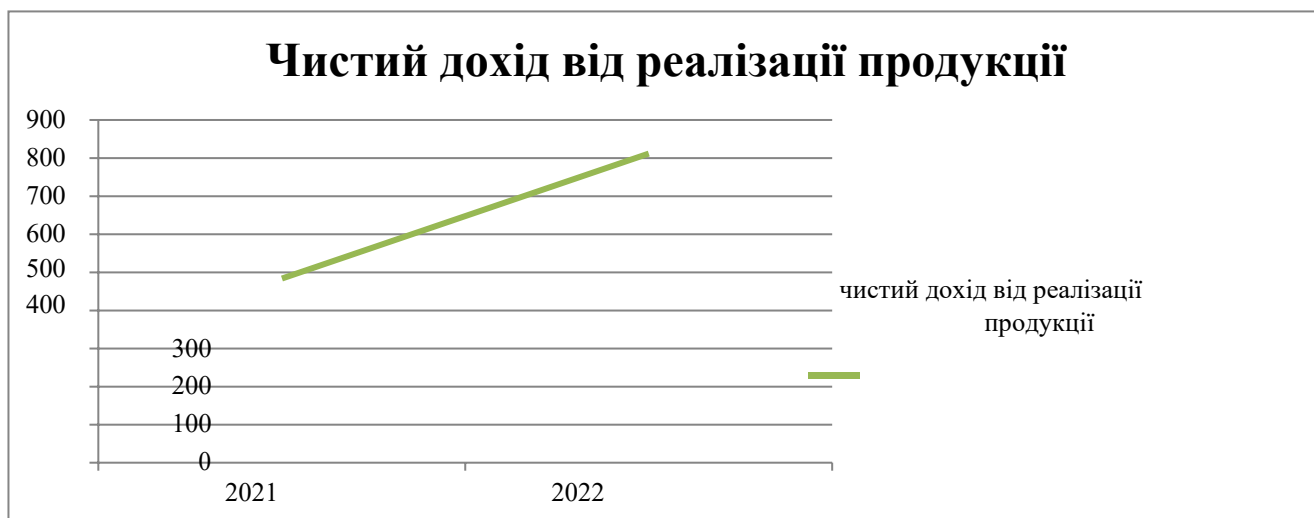


Рис. 2.2. Фінансові результати ТОВ «Гараж21»

Чистий дохід від реалізації продукції ТОВ «Гараж 21» характеризується зростаючою тенденцією: у 2022 р. порівняно з 2021 р. він зростав. Ці зміни позитивно впливають на розвиток підприємств та дозволяють вести боротьбу з конкурентами.

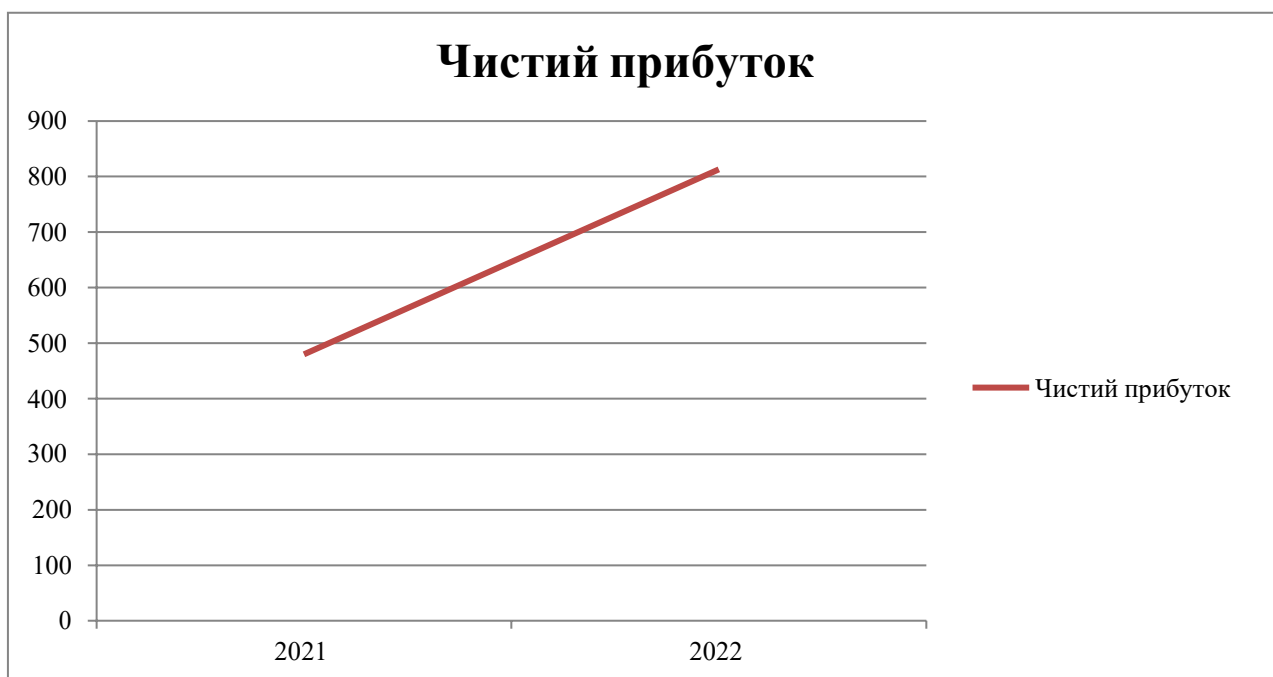


Рис. 2.3. Фінансові результати ТОВ «Гараж21»

Щодо чистого прибутку, то 2022 р. відбулося суттєве збільшення показника. У 2022. показник становив 813 тис. грн. Такі зміни відбулися за рахунок постійного аналізу ринку, споживачів та конкурентів. За рахунок збільшення

продуктивності праці, зменшились витрати на оплату праці. Підприємство зосередило свою увагу на збільшенню обсягу продукції. Також була проведена грамотна побудова договірних відносин з постачальниками, посередниками, покупцями, та збільшився чистий прибуток за рахунок постійних змін цін залежно від змін ринку.

Таблиця 2.4

Характеристика майна підприємства та джерел його формування
за балансом

Показники	На 31.12.2021		На 31.12.2022		Відхилення 2022 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	пито- ма вага, %	тис. грн.	пито- ма вага, %	+, -	%	п.с.
<i>I</i>	2	3	4	5	8	9	10
АКТИВИ							
1. Необоротні активи:	1,9		1,4		-0,5	-26,3	-
в т.ч. основні засоби	1,9		1,4		-0,5	-26,3	-
2. Оборотні активи	169,9		402,4		232,5	136,8	-
в т.ч. запаси	152,3		372,2		219,9	144,4	-
дебіторська заборгованість	0,2		11,8		11,6	5800,0	-
грошові кошти	1,2		5,5		4,3	358,3	-
ПАСИВ							
1. Власний капітал	-124,8		-103,3		21,5	-17,2	-
в т.ч. зареєстрований капітал	4,0		4,0		0	0,0	-
нерозподілений прибуток	-128,5		-107,3		21,2	-16,5	-
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	-	-	-	-	-	-	-
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	296,3		507,0		210,7	171,1	-
БАЛАНС:	171,8		403,7		231,9	234,9	-

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Проаналізувавши актив балансу, можна побачити, грошові кошти у 2022 році значно збільшилися, на 4,3 тис грн. у порівнянні з 2021 р. Дебіторська заборгованість у 2021 році була значно нижчою в порівнянні з наступним роком на 11,6 тис. грн.

Основні засоби у 2022 р в порівнянні з 2021 зменшились на 0,5 тис грн. Запаси у 2022р. у порівнянні з 2021 р збільшилися на 219,9 тис грн.

У пасиві балансу ТОВ «Гараж 21» протягом 2021-2022 рр. спостерігаються наступні тенденції: нерозподілений прибуток збільшився у 2022 р. в порівнянні з 2021 на 21,2 тис грн. Поточні зобов'язання і забезпечення у 2022 р в порівнянні з 2021р зросли на 210,7 тис грн.

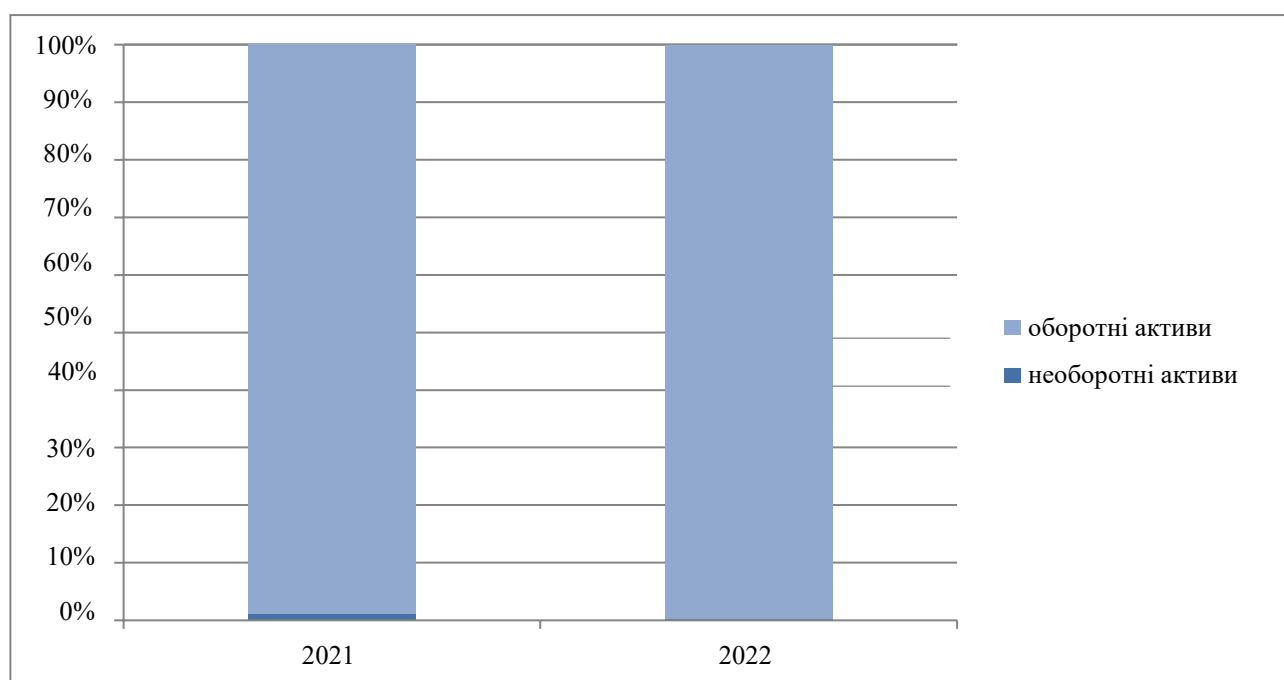


Рис. 2.4. Зміни структури активів ТОВ «Гараж 21»

За даними табл. 2.4 та рис. 2.4 можна стверджувати, що в структурі активів підприємства протягом 2021-2022 рр. зростала частка оборотних активів, а необоротних – зменшувалась. Це є позитивною тенденцією, оскільки свідчить про якісніше завантаження існуючих потужностей. Зі збільшенням частки оборотних активів у загальній сумі активів період обігу всього капіталу скорочується, оскільки оборотний капітал обертається швидше, ніж основний.

Оборотні активи підприємства формуються й використовуються з метою

обслуговування операційної діяльності підприємства, вони належать до мобільних активів (швидко можуть бути перетворені в гроші), у порівнянні з необоротними активами вони більш різноманітні (за видами, групами і конкретними найменуваннями), що ускладнює процес поточного управління ними й вимагає забезпечення гнучкості такого управління.

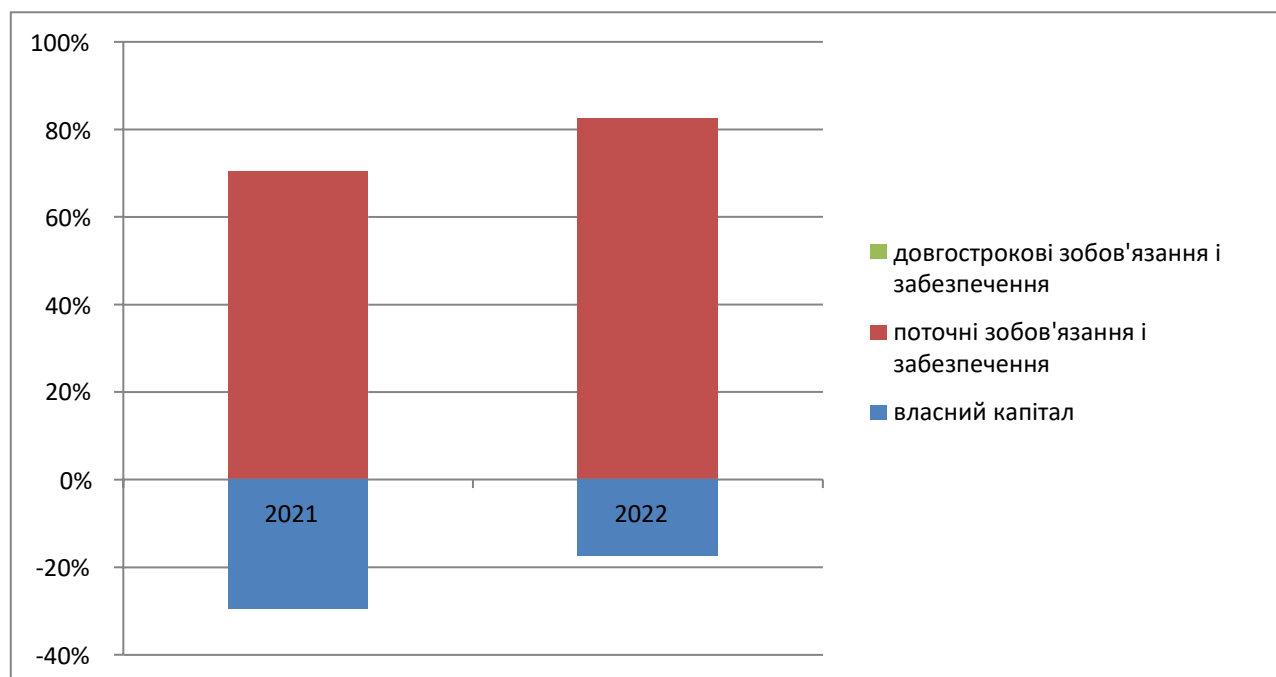


Рис. 2.5. Зміни структури пасивів ТОВ «Гараж 21»

З даних табл. 2.4 та рис. 2.5 можна зробити висновок, що частка власного капіталу ТОВ «Гараж21» з 2021 по 2022 р. зросла хоча вона і надалі залишається в від'ємному стані.. Поточні зобов'язання збільшилися у 2022 р. в порівнянні з 2021 р.

Таблиця 2.5

Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства

Показники	Роки		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
	2021	2022	+,-	%
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-	-	-	-

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-0,5	-2,8	-2,3	460,0
Валовий: прибуток (збиток)	-	-	-	-
Інші операційні доходи	505,8	821,6	315,8	62,4
Витрати на збут				
Інші операційні витрати	-633,7	-797,6	-163,9	25,9
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	-	-	-	-
Фінансові витрати	-	-	-	-
Інші витрати	-	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	-128,4	21,2	149,6	-116,5
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	-128,4	21,2	149,6	-116,5

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Собівартість продукції зменшилася з 2021 р. по 2022 р. на 460 %. Динаміка собівартості та витрат підприємства має тенденцію до зменшення, що є позитивним для ТОВ «Гараж 21», але слід врахувати, що собівартість продукції зменшилася за рахунок зниження обсягів реалізації. У 2022 р. спостерігається збільшення інших операційних доходів до 821,6 тис. грн, в той час як на початок року становило 507,8 тис грн.

Отже, проаналізувавши показники фінансових результатів, можна сказати, що діяльність підприємства є прибутковою, а у більшості показників прослідковуються тенденція зростання, що є позитивним фактором для діяльності підприємства в майбутньому.

Далі проведемо аналіз показників фінансового стану підприємства ТОВ «Гараж 21» за 2021-2022 рр.

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства

Показники	Роки		Відхилення 2022 р до 2021 р.
	2021	2022	+, -
1. Коефіцієнт загальної ліквідності	0,57	0,79	0,22
2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,57	0,79	0,22
3. Чистий оборотний капітал	-126,4	-104,6	21,8
4. Коефіцієнт автономії	-0,72	-0,25	0,47
5. Коефіцієнт фінансової стабільності	-	-	-
6. Коефіцієнт забезпеченості власними засобами	-	-	-
7. Коефіцієнт оборотності активів	2,81	2,88	0,07
8. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	-3,88	-7,88	-4
9. Рентабельність господарської діяльності, %	0,8	1,0	0,2
10. Рентабельність власного капіталу, %	-3,84	-7,87	-4,03
11. Рентабельність продукції, %	-	-	-

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Ліквідність підприємства визначає чи зможе підприємство погасити свої короткострокові зобов'язання (табл. 2.6).

Коефіцієнт загальної ліквідності прийнято вважати достатнім від 1, як бачимо з табл. 2.6 коефіцієнт загальної ліквідності за 2021- 2022 рр. становить менше 1.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності прийнято вважати достатнім в межах від 0,1 до 0,3, як бачимо з табл. 2.6 коефіцієнт ліквідності за 2021- 2022 рр. збільшився у 2022 р. на 0,22 та становить 0,79, що є позитивним фактором для нашого підприємства.

Коефіцієнт фінансової автономії перебувають в межах від -0,72 до -0,25, причому нормативне значення повинно бути більше 1.

Коефіцієнт оборотності активів у 2022 р. збільшився на 0,07 в порівнянні з 2021 р. це є позитивною зміною, коефіцієнт оборотності активів характеризує доходність оборотних активів.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу у 2022 р. зменшився на 4 в порівнянні з 2021 р. це є негативною зміною, коефіцієнт оборотності власного капіталу повинен зростати.

Рентабельність господарської діяльності у 2022 р. збільшився на 0,2 % в порівнянні з 2021 р. Це є позитивною зміною, бо показник характеризує оцінку ефективності підприємницької діяльності для власника.

Рентабельність власного капіталу у 2022 р. зменшилась на 4,03 % в порівнянні з 2021 р. рентабельність власного капіталу характеризує не прибутковість власного капіталу підприємства, з 2021 р. по 2022 р. можна побачити тенденцію до зменшення.

Проаналізувавши дані підприємства можна побачити, що чистий прибуток та чистий дохід ТОВ «Гараж 21» мають тенденцію до зростання, це позитивне явище яке позитивно впливає і на інші показники ефективності діяльності. Фондовіддача з 2021 р. по 2022 р. зменшилась, це є негативним явищем, бо фондівіддача характеризує доходність основних засобів підприємства.

2.3. Оцінка рівня конкурентоспроможності ТОВ «Гараж 21»

Для розуміння слабких та сильних сторін підприємства, а також для знаходження та покращення конкурентних переваг, потрібно проводити оцінку рівня конкурентоспроможності підприємства.

Для розуміння аспектів зовнішнього середовища, які впливають на підприємство проведемо PEST-аналіз.

PEST-аналіз (або STEP-аналіз) – це стратегічний аналіз соціальних (S – social), технологічних (T – technological), економічних (E – economic) і політичних (P – political) факторів, які мають безпосередній вплив на зовнішнє середовище організації.

Мета даного дослідження – проаналізувати наявні тенденції, які часто є причинами змін і втрат ринку, а також появи нових благ та послуг.

Таблиця 2.7

PEST-аналіз підприємства ТОВ «Гараж 21»

<i>Політичні фактори</i>	<i>Економічні фактори</i>
Рівень корупції-3 Розвиток військових дій в країні-3 Державне регулювання цін в галузі-3 Податкова політика-2	Рівень інфляції-1 Рівень безробіття-1 Рівень доходів населення-3 Наявність заміників-2
<i>Соціальні фактори</i>	<i>Технологічні фактори</i>
Ставлення суспільства до продукту-2 Середня тривалість життя-1 Відсоток населення за межею бідності-2 Демографічні показники-1	Рівень інновацій і технологічного розвитку галузі-2 Технологічне оснащення -1 Наявні технології-2

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Після того, як всі елементи, здатні вплинути на продажі і прибуток компанії, обрані, необхідно оцінити силу впливу кожного фактору. Сила впливу фактору оцінюється за шкалою значень від «1» до «3», причому:

-«1», значення за якого вплив фактору визнається незначним (будь-яка зміна фактору практично не впливає на діяльність підприємства);

-«2», значення за якого вплив визнається середнім (тільки значна зміна фактору впливають на продажі і прибуток підприємства);

-«3», значення за якого вплив фактору визнається значним (будь-які коливання фактору викликають значні зміни в продажах і прибутку підприємства).

Далі оцінюємо імовірність коливань за 5-ти бальною шкалою, де 1 означає найменшу ймовірність зміни фактору зовнішнього середовища, а 5 – найбільша ймовірність. Оцінку проводимо не індивідуально, а серед працівників, що мають певний досвід роботи в галузі і експертизу у будь-якому з напрямків роботи. Після чого розраховуємо реальну значимість кожного фактору. Реальна значимість дозволяє оцінити, наскільки компанії слід звертати увагу і контролювати фактор зміни зовнішній середовища, і розраховується як ймовірність зміни фактору, зважена на силу впливу цього фактору на діяльність

компанії.

Таблиця 2.8

Приклад оцінки реальної значущості PEST-факторів

Фактор	Вплив фактору	Експертна оцінка			Середня оцінка	Оцінка з поправкою на вплив
		1	2	3		
Політичні фактори						
Фактор 1	3	1	2	1	1,33	0,15
Фактор 2	3	3	3	2	2,67	0,31
Фактор 3	3	1	1	2	1,33	0,15
Фактор 4	2	2	1	1	1,33	0,10
Економічні фактори						
Фактор 1	1	2	3	2	2,33	0,09
Фактор 2	1	2	1	1	1,33	0,05
Фактор 3	2	2	1	2	1,67	0,13
Фактор 4	1	2	1	2	1,67	0,06
Соціальні фактори						
Фактор 1	2	3	2	3	2,67	0,21
Фактор 2	1	2	1	1	1,33	0,05
Фактор 3	2	2	2	1	1,67	0,13
Фактор 4	1	1	1	2	1,33	0,05
Технологічні фактори						
Фактор 1	1	2	3	3	2,67	0,10
Фактор 2	1	2	2	1	1,67	0,06
Фактор 3	2	1	2	2	1,67	0,13
Всього	27	28	26	26	26,67	

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Завершальним кроком аналізу є приведення всіх розрахунків в матричний вигляд.

Зведена таблиця PEST-аналізу

<i>Політичні фактори</i>		<i>Економічні фактори</i>	
<i>Фактор</i>	<i>Значущість</i>	<i>Фактор</i>	<i>Значущість</i>
Фактор 1	0,15	Фактор 1	0,09
Фактор 2	0,31	Фактор 2	0,05
Фактор 3	0,15	Фактор 3	0,13
Фактор 4	0,10	Фактор 4	0,06
<i>Соціальні фактори</i>		<i>Технологічні фактори</i>	
<i>Фактор</i>	<i>Значущість</i>	<i>Фактор</i>	<i>Значущість</i>
Фактор 1	0,21	Фактор 1	0,10
Фактор 2	0,05	Фактор 2	0,06
Фактор 3	0,13	Фактор 3	0,13
Фактор 4	0,05		

Таблиця PEST-аналізу – це проміжний варіант. Для завершення аналізу, необхідно зробити висновки по кожному фактору, прописати вплив фактору на галузь, на підприємство і спланувати програми, які потрібно провести, щоб знизити негативний вплив фактору і максимально використовувати позитивний вплив фактору на діяльність підприємства.

На ТОВ «Гараж 21» найбільше можуть вплинути політичні фактори: рівень корупції, розвиток військових дій в країні; податкова політика, економічні фактори: рівень доходів населення; соціальний фактор: ставлення суспільства до продукту. Всі ці фактори можуть негативно вплинути на діяльність підприємства, наприклад розвиток військових дій дуже сильно вплинув на ТОВ «Гараж 21», а саме підприємству потрібно шукати нових постачальників запчастин, тому для забезпечення конкурентоспроможності підприємства, потрібно постійно адаптуватися до зовнішніх та внутрішніх змін, тільки так підприємство буде створювати конкурентні переваги, які дозволять продовжувати господарську діяльність, Зменшення доходів населення призведе до надлишку продукції в магазині, що призведе до зменшення накрутки на продукцію, а отже і до зменшення заробітних плат, це ж саме стосується і соціального фактору. Ставлення до продукту лише незначною мірою похитнуло становище ТОВ «Гараж 21», адже більшість продукції вони закуповували в Українських

постачальників.

Оцінка рівня конкурентоспроможності підприємства дає змогу визначити напрямки функціонування та його подальший розвиток при постійних змінах зовнішнього та середовища суб'єкта господарювання. При правильній оцінці місця підприємства на ринку, можна передбачити подальший розвиток ТОВ «Гараж 21», враховуючи фактори внутрішнього та зовнішнього середовища, а також його можливості та загрози.

Для забезпечення достатнього рівня конкурентоспроможності потрібно розробити цілі підприємств, які дозволять забезпечити достатній рівень конкурентоспроможності. Для цього потрібно побудувати дерево цілей - це графічне зображення, де відображаються цілі, під цілі, завдання та окремі дії.

Оцінивши рівень конкурентоспроможності ТОВ «Гараж 21», можна зробити такі висновки. Дослідивши вплив зовнішніх факторів на підприємство за допомогою PEST-аналізу було встановлено, які саме фактори найбільше можуть вплинути на підприємство.

Враховуючи що підприємство ТОВ «Гараж 21» є доволі новим підприємством, потрібно оцінити які ж вони мають сильні та слабкі сторони за доволі короткий період їх існування, для цього ми проведемо SWOT-аналіз, адже він один із найпопулярніших методів аналізу і дослідження.

SWOT-аналіз – це один із найпоширеніших аналітичних методів, який дозволяє в комплексно оцінити сильні та слабкі сторони компанії, а також можливості й загрози, що впливають на неї. Даний аналіз використовується для стратегічного розвитку навичок всієї компанії.

- S – strengths: сильні сторони підприємства;
- W – weaknesses: слабкі сторони підприємства;
- O – opportunities: можливості підприємства;
- T – threats: загрози підприємства.

Матриця SWOT-аналіз для ТОВ «Гараж 21»

<i>Сильні сторони</i>	<i>Можливості</i>
1. Відомі на ринку 2. Лояльність покупців 3. Висока якість продукції 4. Велика клієнтська база 5. Постійні клієнти	1. Розширення ринку збуту 2. Зростання грошових доходів населення 3. Розвиток маркетингових технологій 4. Залучення інвестицій 5. Поява нових партнерів 6. Зменшення конкуренції
<i>Слабкі сторони</i>	<i>Загрози</i>
1. Зростання цін на товари 2. Сильна залежність від постачальників 3. Невеликий асортимент продукції 4. Застаріле технічне обладнання 5. Відсутній бюджет на маркетинг 6. Неefективне використання приміщення	1. Зменшення доходів через війну 2. Посилення позицій конкурентів 3. Посилення санкцій проти постачальників 4. Проблеми з пошуком нових постачальників. 5. Збільшення кількості конкурентів.

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Провівши SWOT-аналіз ТОВ «Гараж 21», ми виявили певні чинники внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, які можуть привести до повного краху підприємства, а також визначили сильні сторони підприємства. І так, ТОВ «Гараж 21» потребує стратегії, яка допоможе покращити внутрішні сили з врахуванням зовнішніх можливостей та буде мінімізувати ризики, пов'язані з внутрішніми слабкими сторонами підприємства. Результати SWOT-аналізу є основою для формування подальших дій, які дозволять отримати конкурентні переваги та продовження ведення ефективної господарської діяльності.

Оцінивши рівень конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Гараж 21» за допомогою Pest-аналіз ми дізналися які саме фактори впливають на діяльність підприємства, SWOT-аналіз показав які сильні та слабкі сторони має підприємство, а також які є можливості та загрози.

2.4. Шляхи покращення рівня фінансового стану ТОВ «Гараж 21»

Одним із напрямків покращення фінансового стану підприємства є розширення асортименту продукції.

План дій для розширення асортименту продукції:

- аналіз ринку автотракторних запчастин в Україні та Європі;
- пошук нових постачальників;
- залучення інвесторів
- налагодження зв'язків, та перегляд пропозицій;
- розширення ринку збуту;
- розсилка ексклюзивних пропозицій на пошту.

Також можна розширити асортимент продукції за рахунок нових товарів.

За рахунок досвіду, який був отриманий з спроби продавати харчову продукцію, можна зробити висновки, і почати продавати сувеніри та інші товари харчової промисловості.

Під час війни зріс попит на військове приладдя, їжу та побутові товари, такі як:

- металевий посуд, сухі гелі для душу та панамки;
- окуляри, шеврони, ліхтарики, мівіну та інші товари, які не швидко псуються;
- напої-енергетики, кава.

Для того щоб впровадити дану продукцію в даному підприємстві, потрібно буде витратити кошти на маркетингову політику, складське обладнання, знайти нових споживачів даних товарів та ввести ряд акційних реформ для кращого збуту продукції.

Ще одним напрямком є покращення технічного устаткування, та придбання нового, для реалізації своєї продукції. Можна буде створити свій одяг та бренд і продавати його в сусідньому приміщенні, або виробляти власні запчастини.

Також одним з варіантів є відкриття маленької кавової будки. Так як магазин знаходиться неподалік від дороги «Житомир- Біла Церква» то розумно було б відкрити там кавову будку, щоб проїжджаючі автомобілі могли замовити собі в дорогу каву, та можливо якийсь кекс.

Також одним зі шляхів покращення фінансового стану підприємства «Гараж 21» є відкриття додаткових послуг не лише з роздрібного продажу автотракторних запчастин, а й ремонту автомобілів та іншої важкої техніки, створення

сайту та створення каталогу наявної продукції для збільшення кількості покупців та заохочення інвесторів.

Відкриття ремонтного відділення залучить нових клієнтів та надасть нові робочі місця, за рахунок цього можна буде збільшити кількість товару, та склади. Але водночас доведеться понести затрати на будівництво майстерні та обладнання.

Отже, якщо ТОВ «Гараж 21» почне далі розширювати асортимент товарів та шукати нових постачальників, це дозволить підвищити рівень фінансового стану підприємства. Також потрібно удосконалити товарну політику та провести рекламу нової майстерні, що дозволить розширити клієнтську базу. Для продажу продукції в мережі, потрібно створити каталог та логотип підприємства, що призведе до підвищення рівня впізнаваності магазину.

Висновок до розділу 2

Проаналізувавши стан ТОВ «Гараж 21», можна зробити такі висновки:

1. Спеціалізацією ТОВ «Гараж 21» є роздрібна торгівля. Цілі досліджуваного підприємства наступні: збільшення обсягів продажу, пошук нових ринків збуту та отримання прибутку, який дозволить підвищити рівень конкурентоспроможності та фінансового стану підприємства.

2. Зважаючи на фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «Гараж 21» можна побачити, що за період 2021-2022 рр. фінансове становище зростає в позитивну сторону, що вказує на те, що підприємство ефективно веде господарську діяльність та використовує свої грошові ресурси. З 2021 р. по 2022 р. підприємство мало стабільний прибуток та достатній рівень рентабельності, чистий дохід від реалізації продукції ТОВ «Гараж 21» має тенденцію до зростання. Ці зміни позитивно впливають на розвиток підприємств та дозволяють вести боротьбу з конкурентами.

3. Підприємство має досить багато проблем, які потрібно вирішувати, а саме все ще недостатній власний капітал підприємства, вузький асортимент продукції, є досить вагома загроза, що може призвести до припинення діяльності –

зменшення доходів через війну.

4. Перспективи на покращення фінансового стану у даного підприємства є. Один із варіантів це створення власної майстерні для ремонту авто, так як запчастини вже придбані лежать на складі, або потребують замовлення, то при ремонті авто, загальна ціна буде значно нижчою ніж в конкурентів, що дозволить нам з меншим супротивом просунутись на даний ринок праці.

ВИСНОВКИ

У безперервному процесі діяльності будь-якого підприємства для того щоб поставлені цілі були виконані, керівник цього підприємства має завжди перевіряти весь процес діяльності, запобігати негативним факторам та удосконалювати методи управління виробництвом. Тобто прибутковість та розвиток підприємства наряду залежить від управлінських рішень.

Головною метою для будь-якого підприємства є забезпечення безперервного розвитку та отримання максимального прибутку. Для того щоб досягти дану мету потрібно підтримувати на постійному рівні платоспроможність та рентабельність.

В цій роботі була проведена оцінка фінансового стану, оцінка ліквідності балансу, наведені шляхи покращення проблемних аспектів та аналізована фінансова діяльність ТОВ «Гараж 21» за два роки з початку його заснування (2021-2022рр).

В ході роботи були вирішені такі завдання:

1. Проаналізована діяльність компанії та її фінансовий стан;
2. Оцінено фінансовий стан;
3. Знайдені проблемні аспекти, які негативно відображаються на фінансовому становищі компанії;
4. Надані шляхи вирішення та покращення фінансового стану.

Згідно з результатами здійсненого аналізу фінансового стану було виявлено наступне. Було проведено низку аналізів, що показали нам що значення, які є в балансі відповідають значенням «позитивного» балансу, а саме:

- Відбулося збільшення грошових коштів порівняні з попередніми роками;
- Дебіторська та кредиторська заборгованості мали схожі темпи росту;

Під час аналізу ліквідності балансу зроблено висновок, що підприємство має достатню ліквідність. Результати розрахування коефіцієнтів ліквідності за 2 роки показали, що компанія також достатньо ліквідна та має середню

платоспроможність.

– рентабельність власного капіталу значно збільшилася у 2022 році та показує, що чистий прибуток збільшується швидше чим власний капітал.

Основною проблемою, яку потрібно негайно вирішити на підприємстві – це збільшення різноманітності асортименту, клієнтської бази та відкриття ремонтного центру.

Виходячи з вище сказаного, можна сказати, що за допомогою аналізу фінансового стану можна вирішити та запобігти глобальним проблемам, знайти слабкі місця та розробити заходи для їх покращення. Адже, вміння оптимізувати власні надходження та їх розумне використання дозволить конкурувати з іншими підприємствами та досягти поставлених цілей в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: Наказ агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 22 від 23 лютого 1998 р.
2. Білик М.Д., Котов І.Л. Фінансовий стан підприємства: теорія, методика. Формування ринкових відносин в Україні. 2013. № 5. С. 86-92.
3. Бланк І.А., Эльга, К. Управління фінансовими ресурсами підприємства:, навч. посіб., 2011. 574 с.
4. Крухмаль О.В., Коваленко В.В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи: навч. посіб., Суми: УАБС НБУ, 2011. 198 с.
5. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб., КНЕУ, 2010. 662 с.
6. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підруч. К.: Центр учбової літератури, 2009. 566 с.
7. Павловська О.В. Фінансовий аналіз: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення К.: КНЕУ, 2010. 388 с.
8. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення, видавництво європейського університету, 2011. 253 с.
9. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Петряєва З.Ф. Курс економічного аналізу: підручник для студентів ВНЗ Харків: Легас, 2004. 266 с.
10. Коробов М.Я. Фінанси промислових підприємств: підруч. для студ. екон. вузів і факультетів 2010. 160 с.
11. Дем'яненко М.Я., Лузан Ю.Я., Фінансовий словник-довідник, 2005. 507 с.
12. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Фінанси підприємств: підруч. КНЕУ, 2010. 460 с.
13. Чат GPT URL: <https://chat.openai.com/>

14. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д., Булгакова С. О., Куліш А. П. Фінанси підприємств: Підручник. 6.вид., перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2006. 552 с.
15. Материалы V международной студенческой научной конференции "Экономика и маркетинг XXI века" г.Донецк: ДонНТУ.
16. Бойчик І.М., Харів П.С., Хопчан М.І. Економіка підприємств: Навчальний посібник. Л.: Сполом, 1999. 211 с.
17. Гончаров А.Б. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. Х.:ВД «ІНЖЕК», 2003. 240 с.
18. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. 2 ге вид., стереотип. К.: МАУП, 2001. 152 с.
19. Крючко Л.С. Оцінка фінансового стану підприємства сутність та необхідність.
20. Кальна Т.А. Прийоми фінансового аналізу: переваги та недоліки Економічний аналіз. 2015. Том 15, № 2. С. 13-17.
21. Літвінова, Л. Г., Ульянченко, Н. В. Аналіз фінансового стану ТОВ «Токмацький гранітний кар'єр». Вісник НТУ «ХПІ». 2016. № 43(1215). С. 51-54.
22. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>
23. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
24. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
25. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо оцінки впливу нормативно-правових актів та проектів на конкуренцію : наказ Антимонопольного комітету України від 14.11.2017 № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0117226-17/conv>
26. Про природні монополії : Закон України від 20 квітня 2000 р. № 1682-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-14#Text>
27. Петешова Т.А. Методичні підходи до оцінки рівня конкурентних переваг і конкурентоздатності підприємства. Економіка: проблеми теорії та

практики: збірник наукових праць. Випуск 261. Дніпропетровськ: ДНУ, 2010. С. 908-918.

28. Про відновлення платоспроможності боржника або визначення його банкрутом <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12#Text>

29. Положення бухгалтерського обліку з «звіт про фінансовий стан» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0397-99#Text>

30. Конкурентоспроможність підприємства : оцінка рівня та напрями підвищення : монографія /за заг. ред. О.Г. Янкового – Одеса : Атлант. 2013. 470 с.

31. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>

32. Космина О. М. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства в сучасних ринкових умовах. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. 2013. № 1. С. 125-131.

33. Кузьмін О.Є., Горбаль Н.І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: підручник. Львів: Компакт-ЛВ, 2005. 304 с.

34. Кулініч Т.М. Інноваційні фактори конкурентоспроможності в сучасних умовах інтернаціоналізації. Стратегія розвитку України. № 1/2. 2017. С. 338-345.

35. Літвінова Ю.О. Проблеми забезпечення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах. Управління розвитком. 2016. № 9. С. 35-37.

36. Михайленко О.В., Орлова К.Г. Система управління конкурентоспроможністю продукції підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 13 (2). С. 114-117.

37. Денисенко М. П., Зазимко, О. В. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств Агросвіт. – 2015. № 10. С. 52-58.

38. Кобушко І.В. Дослідження кон'юктури інвестиційного ринку України: звіт про НДР (заключний) Суми : СумДУ, 2011. 114 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/27284>.

39. Зайцев, О. В. Вимірювання цінності грошей Вісник Української академії банківської справи. 2015. № 2 (39). С. 46-52.
40. Зайцев, О. В., Похилько С.В., Наслідки колапсу малого та середнього підприємництва, Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Економіка": науковий журнал. - червень 2019. № 13(41). С. 16-20.
41. Зайцев. О. В., Москаленко В.О., Шовкопляс О.А. Оцінка інвестиційного клімату України та шляхи його покращення [Електронний ресурс Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. № 1 (18).
42. Зайцев, О. В. Порівняльний аналіз застосування моделей оцінки ефективності інвестицій в інноваційні проекти (Частина 1) Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. – 2019. № 1. С. 99-110. DOI: 10.21272/1817-9215.2019.1-14.
43. Зайцев, О. В. Розвиток моделей оцінки ефективності інвестицій в інноваційні проекти (Частина 2) Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2019. № 2. С. 115–120. DOI: 10.21272/1817-9215.2019.2-15.
44. Зайцев, О. В. Могильний В.В., Проблеми оптимізації оподаткування прибутку підприємств в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 22. С. 177- 182.
45. Кальна, Т. А. Прийоми фінансового аналізу: переваги та недоліки // Економічний аналіз. 2015. Том 15, № 2. С. 13-17.
46. Літвінова, Л. Г., Ульянченко, Н. В. Аналіз фінансового стану ТОВ «Токмацький гранітний кар'єр» Вісник НТУ «ХПІ». 2016. № 43(1215). С. 51-54.
47. Лучко М. Р., Жукевич С.М., , Фаріон А. І Фінансовий аналіз : навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
48. Костель М.В.Механізми вартісно-орієнтованого управління підприємством: звіт про НДР (заклучний) Суми: СумДУ, 2015. 84 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/53419>.
49. Боронос В.Г.,Оцінка регіонального фінансового потенціалу стійкого

розвитку економіки території: звіт про НДР (заключний) Суми: СумДУ, 2012. – 77 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/32444>.

50. Петренко, В. С., Квасова, О. П. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. Міжнародний науковий журнал. 2015.

№8. С. 139-142.

51. Sahqani, G. B. (2017). Aid and Governance: issues in developing countries. *SocioEconomic Challenges*, 1(2), 34-38 2017.

52. Singh, S.N. (2019). Impact of Value Added Tax on Business Enterprises: A Case of Mettu Town. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(4), 62-73. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(4\).62-73.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(4).62-73.2019).

53. Singh, S. N. (2019). Business Inefficiencies and Youth Unemployment in Ethiopia: A Case Study of Mettu Town. *Business Ethics and Leadership*, 3(2), 93- 106. URL: [http://doi.org/10.21272/bel.3\(2\).93-106.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(2).93-106.2019).

54. Sineviciene, L., Shkarupa, O., Sysoyeva, L. (2018). Socio-economic and Political Channels for Promoting Innovation as a Basis for Increasing the Economic Security of the State: Comparison of Ukraine and the Countries of the European Union. *SocioEconomic Challenges*, 2(2), 81-93. 2018.

55. Trifu, A. (2018). Defending and Modelling Europe: The Visegrad Group Experience. *SocioEconomic Challenges* 2018.

56. Tovmasyan, G. (2017). The Role of Managers in Organizations: Psychological Aspects. *Business Ethics and Leadership*, 2017.

57. Vasilyeva, T., Kozyriev, V. (2017). Scientific and methodical approaches to determining the center-orientation of financial conglomerates with the factor and cluster analysis. *Business Ethics and Leadership*, 2017.

58. Vieira, P.C., Matvieieva, Yu., Myroshnychenko, Iu. (2017). Environmental Consciousness among Graduation Students: Comparing Ukraine with Portugal. *SocioEconomic Challenges* 2017.

59. Vynnychenko, N., Majewska, U. (2017). Evaluation of business ethics for the formation of public finance. *Business Ethics and Leadership*, 1(1), 40-45. 2017.

60. Zaitsev, O. Modelling the Impact of Institutional Environment on Key

Macroeconomic Indicators V. Pikhotskyi, Y. Nikolaienko, Z. Derii [et al.] *International Journal of Engineering and Advanced Technology*. October 2019. Vol. 9, Issue 1. P. 6957-6963.

61. Zaitsev O. V. Monetary Inflation and its Connection with Rising Prices / O. V. Zaitsev // *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2016. Vol. 7. № 3. C. 698-707.

ДОДАТКИ